

15/2006. (IV. 3.) OM rendelet
az alap- és mesterképzési szakok képzési és kimeneti követelményeiről

4. számú melléklet a 15/2006. (IV. 3.) OM rendelethez

TANÁRI MESTERKÉPZÉSI SZAK

1. *A mesterképzési szak megnevezése:* tanári szak (Teacher Education)

2. *A mesterképzési szakon szerezhető végzettségi szint és a szakképzettség oklevélben szereplő megjelölése:*

- végzettségi szint: mesterfokozat (magister, master, rövidítve: MA)

szakképzettség: okleveles ... tanár (a kormányrendelet 3. számú mellékletében meghatározott szakképzettség szerint)

- a szakképzettség angol nyelvű megjelölése: teacher of ...

3. *Képzési terület:* pedagógusképzés

4. *A képzési idő félévekben és a tanári szakképzettség megszerzéséhez összegyűjtendő kreditek száma a képzés különböző formái szerint:*

4.1. A ciklusokra bontott, osztott képzés alapképzési szakjaira épülő tanári szakon:

a) a két tanári szakképzettség párhuzamos megszerzésekor: 5 félév, 150 kredit;

b) a szakmai és művészeti tanári szakképzettségek területén a csak egy szakképzettség megszerzésére irányuló képzés esetén: 4 félév, 120 kredit.

4.2. Mesterfokozatot adó szakon nem tanári szakképzettség megszerzését követően vagy művészeti képzési területen mesterszakkal párhuzamosan felvett tanári szakon:

a) egy tanári szakképzettség megszerzésére irányuló képzés esetén: 3 félév, 90 kredit;

b) a művészeti képzési területen - a szakterületi követelményeknek a művészeti mesterszakon történt teljesítése esetén - további 2 félév, 60 kredit.

4.3. Főiskolai szintű tanári szakképzettség birtokában a tanári mesterfokozat

a) egy korábbi szakképzettségnek megfeleltethető tanári szakképzettség megszerzése esetén: 2 félév, 60 kredit;

b) két korábbi szakképzettségnek megfeleltethető tanári szakképzettség megszerzése esetén: 3 félév, 90 kredit.

4.4. Újabb, oklevelet adó tanári szakképzettség megszerzésére irányuló képzésben:

a) a tanári szakon szerzett mesterfokozat birtokában: 2 félév, 60 kredit;

b) az egyetemi vagy főiskolai szintű tanári szakképzettség birtokában: 2 félév, 60 kredit,

c) az alapképzésben vagy főiskolai szintű képzésben szerzett pedagógus szakképzettség birtokában: 3 félév, 90 kredit.

5. A mesterfokozat megszerzéséhez összegyűjtendő kreditek száma a tanári szak elemei szerint:

5.1. A tanári szak elemeinek kreditértékei, amelyet a 6. pontban jelzettek figyelembevételével kell alkalmazni.

5.1.1. A tanári szakképzettség szakterületi ismereteinek kreditértéke:

- egy tanári szakképzettség megszerzése esetén általában 40 kredit; az alapképzésre épülő szakmai és művészeti tanári szakképzettségek esetén legfeljebb 50 kredit, korábbi főiskolai szintű tanári szakra épülő képzésben legalább 60 kredit;

- két tanári szakképzettség esetén 80 kredit, amelyből az első tanári szakképzettséghez legalább 30 kreditet kell, a második tanári szakképzettséghez legfeljebb 50 kreditet lehet szerezni;

- egy tanári szakképzettség megszerzése esetén a tantárgy-pedagógiai, szakmódszertani ismeretek kreditértéke legalább 7 kredit.

5.1.2. A tanári képesítés pedagógiai, pszichológiai elméleti és gyakorlati ismereteinek kreditértéke: általában 40 kredit; amely korábbi főiskolai vagy egyetemi szintű tanári oklevél esetén a 6.1. pontban leírtaknak, megfelelően csökken; tanári mesterszakon szerzett oklevél birtokában teljesítettnek tekintendő.

5.1.3. A közoktatási intézményekben, felnőttképző intézményben szervezett összefüggő szakmai gyakorlat kreditértéke: általában 30 kredit

5.2. A szabadon választható tantárgyakhoz rendelt kreditek aránya: az 5.1.1. és 5.1.2. képzési elemekhez összegyűjtendő kreditek 5%-a.

5.3. A szakdolgozathoz rendelhető kreditérték: 5 kredit, amelyhez az 5.1.3. pontban meghatározott szakmai gyakorlat részeként készített, a szakmai gyakorlatot bemutató és feldolgozó portfóliót is mellékelni kell. A szakdolgozat 5 kreditjét az 5.1.2. képzési elem terhére kell biztosítani, s ha ennek kreditértéke 10 vagy ennél alacsonyabb, a szakdolgozat helyett a portfóliót az 5.1.3. képzési elem terhére kell elkészíteni. Egy szakdolgozatot kell készíteni két tanári szakképzettség esetén is.

5.4. Az elméleti és gyakorlati ismeretek vonatkozásában - beleértve a képzés szemináriumi gyakorlatait és a közoktatási intézményben végzett gyakorlatot is - a gyakorlati ismeretek minimális kreditértéke: a teljes képzési időhöz tartozó kreditek 65-70%-a.

6. A tanári szak egyes képzési elemeinek kreditértéke a tanári mesterképzés 4. pontban megnevezett különböző formái esetén, és a tanári szakra történő belépés feltételei

6.1. Az egyes képzési elemek kreditértékei:

- a 4.1. a) pontban leírt 150 kredites képzésnél az 5.1.1., 5.1.2. és 5.1.3. elemek kreditértéke rendre 80, 40, illetve 30 kredit;

- a 4.1. b) pontban leírt 120 kredites képzésnél az 5.1.1., 5.1.2. és 5.1.3. elemek kreditértéke rendre 50, 40, illetve 30 kredit;

- a 4.2. a) pontban leírt 90 kredites képzésnél az 5.1.1. elem kreditértéke 30 kredit, ha a mesterfokozatot adó, de tanári szakképzettséget nem eredményező szakon megszerzett kreditekből legalább 10 kredit kreditátvitellel elismerhető, az 5.1.2., illetve az 5.1.3. elemek értéke 40, illetve 20 kredit;

- a 4.2. *b)* pontban leírt 60 kredités képzésben az 5.1.1. elem kreditértéke a művészeti mesterszakon történő teljesítése esetén 0 kredit; az 5.1.2., illetve 5.1.3. képzési elemek értéke 40, illetve 20 kredit;
- a 4.3. *a)* pontban leírt 60, illetve a 4.3. *b)* pontban leírt 90 kredités képzésnél az 5.1.1. elem kreditértéke szakképzettségenként 30-30 kredit, az 5.1.2. és 5.1.3. elemek kreditértéke rendre 10, illetve 20 kredit;
- a 4.4. *a)* pontban leírt 60 kredités képzésnél az 5.1.1., 5.1.2. és 5.1.3. elemek kreditértéke rendre 40, 0, illetve 20 kredit;
- a 4.4. *b)* pontban leírt 60 kredités képzésnél az 5.1.1., 5.1.2. és 5.1.3. elemek kreditértéke rendre 40, 10, illetve 10 kredit
- a 4.4. *c)* pontban leírt 90 kredités képzésnél az 5.1.1., 5.1.2. és 5.1.3. elemek kreditértéke rendre 50, 20, illetve 20 kredit.

A 4.3. *a)*, *b)*, valamint a 4.4. *a)*, *b)* pontban leírt képzéseknél az 5.1.3. elem részeként az adott szakterülethez tartozó tanítási gyakorlatról kell portfóliót készíteni. Az 5 kredités szakdolgozat és a záróvizsgán az 5.1.2. elem alapján szervezett tanári képesítővizsga-rész nem követelmény.

6.2. A tanári szakra történő belépés feltételei:

6.2.1. Az e rendelet 4. §-ának (3) bekezdésében foglaltak szerint a tanári felkészítést megalapozó, pályaorientációt segítő ismeretek követelményeinek teljesítése, amelynek kreditértéke 10 kredit, valamint az egyes tanári szakképzettségek választásához e rendelet 7. § (3) bekezdése szerint a tanári szakképzettségek szakterületi ismeretei vonatkozásában előírt feltételek.

6.2.2. Az egyes tanári szakképzettségek általánostól eltérő sajátos követelményeiről rendelkező 11. pontban figyelemmel kell lenni arra, hogy

- a tanári szakképzettség megszerzésére irányuló képzésben az ember és társadalom műveltségterületi-tanári és természetismeret-tanári első szakképzettség megszerzésére irányuló képzés felvételének követelményeit kielégítheti bármely olyan alapképzési szakon, szakirányon szerzett szakképzettség, melynek tudományterületi, illetve tudományági ismereteit a nevelés-oktatás műveltségi területe magában foglalja, tekintet nélkül arra, hogy erre az alapképzési szakra, szakirányra más tanári szakképzettség épül-e vagy sem;
- a szaktárgyat idegen nyelven oktató tanári második szakképzettség az adott szaktárgy oktatására jogosító első tanári szakképzettséggel párhuzamosan vagy arra épülve szerezhető meg;
- a speciális, pedagógiai jellegű feladatokra felkészítő második tanári szakképzettség megszerzésére irányuló képzésnek - alapképzési szakra vonatkozóan - nincs meghatározott előfeltétele, illetve bármely első tanári szakképzettséghez felvehető. Pedagógus szakképzettség birtokában valamennyi kizárólag második tanári szakképzettség felvehető egyedüli szakképzettségként, azzal a feltétellel, hogy a 11.2.3 pont szerinti követelményeknek és mentességeknek teljesülniük kell.

7. A tanári szak képzési célja, az elsajátítandó tanári kompetenciák:

A tanár szakmai felkészültsége birtokában hivatásának gyakorlása során alkalmas:

- a tanulói személyiség fejlesztésére: az egyéni igényekre és fejlődési feltételekre tekintettel elősegíteni a tanulók értelmi, érzelmi, testi, szociális és erkölcsi fejlődését, a demokratikus társadalmi értékek, a sajátos nemzeti hagyományok, az európai kulturális és az egyetemes emberi értékek elsajátítását;
- tanulói csoportok, közösségek alakulásának segítésére, fejlesztésére: a tanulói közösségekben rejlő pedagógiai lehetőségek kihasználására, az egyének közötti különbségek megértésének elősegítésére, a közösségben kialakuló konfliktusok kezelésére, az interkulturális nevelési programok alkalmazására, az együttműködés készségeinek fejlesztésére;
- a pedagógiai folyamat tervezésére: pedagógiai munkáját a feltételek árnyalt elemzése alapján átfogóan és részletekbe menően megtervezni, tapasztalatait reflektív módon elemezni és értékelni;
- a szaktudományi tudás felhasználásával a tanulók műveltségének, készségeinek és képességeinek fejlesztésére: az adott szakterületen szerzett tudását tantervi, műveltségterületi összefüggésekbe ágyazni, ennek alapján a tanulók tudományos fogalmainak, fogalomrendszereinek fejlődését elősegíteni, az egyes tudományterületek szemléletmódját, értékeit és kutatási eljárásait megismertetni, az elsajátított tudás alkalmazásához szükséges készségeket kialakítani, szakterületének az egészség védelmével és fejlesztésével való összefüggéseit felismerni és ezzel a tanulók egészségfejlesztését elősegíteni;
- az egész életen át tartó tanulást megalapozó kompetenciák hatékony fejlesztésére: különösen az olvasás-szövegértés, információfeldolgozás, a hatékony tanulás, a szociális és állampolgári kompetenciák, a kezdeményzőképesség és vállalkozói kompetenciák, az alapvető gondolkodási műveletek, a problémamegoldó gondolkodás folyamatos fejlesztésére, a tanulók előzetes tudásának, iskolán kívül megszerzett ismereteinek és készségeinek, valamint az iskolában elsajátított tudásának integrálására, az önálló tanulás képességeinek megalapozására, fejlesztésére, a tanulók testi-lelki-szellemi egészségének fejlesztésére;
- a tanulási folyamat szervezésére és irányítására: változatos tanítási-tanulási formák kialakítására, a tudásforrások célszerű kiválasztására, az új információs-kommunikációs technológiák alkalmazására, hatékony tanulási környezet kialakítására;
- a pedagógiai értékelés változatos eszközeinek alkalmazására: a tanulók fejlődési folyamatainak, tanulmányi teljesítményeinek és személyiségfejlődésének elemző értékelésére, a különböző értékelési formák és eszközök használatára, az értékelés eredményeinek hatékony alkalmazására, az önértékelés fejlesztésére;
- szakmai együttműködésre és kommunikációra: a tanulókkal, a szülőkkel, az iskolai közösséggel, a társszervezetekkel és kutató-fejlesztő intézményekkel történő együttműködésre, a velük való hatékony kommunikációra;
- szakmai fejlődésben elkötelezettségre, önművelésre: a munkáját segítő szakirodalom folyamatos követésére, önálló ismeretszerzésre, személyes tapasztalatainak tudományos keretekbe integrálására, a neveléstudományi kutatások fontosabb módszereinek, elemzési

eljárásainak alkalmazására, saját munkájának tudományosan megalapozott eszközöket felhasználó értékelésére.

A tanárnak a fent jellemzett alapvető feladatai ellátásához meghatározott ismeretekkel, képességekkel, valamint gyakorlati készségekkel és attitűdökkel kell rendelkeznie. Ezek a kompetenciák mindenekelőtt:

Szakmai tudás

A tanulók, a tanulás és tanítás hatásmechanizmusainak kellő mélységű ismerete:

- az emberrel, a társadalommal és az oktatás társadalmi-gazdasági szerepével kapcsolatos meghatározó tudományos eredmények ismerete,
- a gyermeki, serdülőkori és ifjúkori fejlődésre, az egész életen át tartó emberi fejlődésre, a személyiség fejlődésében, magatartásformákban jelentkező egyéni sajátosságokra vonatkozó tudás,
- a nevelési-fejlesztési funkciókat betöltő szervezetek, intézmények, közösségek működésének, konfliktusainak, diszfunkcióinak ismerete,
- egyes tanulók személyiségének, tudásának, képességeinek, a tanulói szervezetek működésének, az oktatási programok és módszerek hatékonyságának megismeréséhez szükséges, tudományosan megalapozott módszerek, technikák ismerete,
- a tanulás különböző formáinak ismerete mind általános, mind pedig konkrét szaktárgyi vonatkozásban,
- a tanulói tudás különböző formáinak, szerveződésének, a fogalomrendszerek, készségek és képességek fejlődési törvényszerűségeinek ismerete,
- alkalmazható tudás a tanulói teljesítményekre ható biológiai, pszichológiai, társadalmi és kulturális tényezőkről,
- az oktatás környezetét alapvetően meghatározó jogszabályok ismerete.

Szaktudományi, műveltségterületi, tantárgyi és tantervi tudás

- széles körű tudás a választott szakképzettség(ek)nek megfelelő tudomány- és/vagy műveltségi terület(ek)en,
- a szaktudományi tudás és annak iskolai közvetítése, a szakértelem és a műveltség, a tanulhatóság, a tudás szakmai és a hétköznapi életben való alkalmazása közötti összefüggések mély megértése, a különböző tudásterületek közötti összefüggések, kapcsolódások, átfedések és egymásra hatások ismerete,
- a Nemzeti alaptanterv szabályozó szerepének, tartalmának és belső összefüggésrendszerének ismerete (szakmai tanárképzés esetén emellett az adott szakképzési terület cél- és feladatrendszerének, alaptantervi és kerettantervi programjainak ismerete),
- a Nemzeti alaptanterv, a kerettantervek, szakképzési központi programok, a helyi tantervek, oktatási programok elkészítésének, illetve funkcióinak ismerete,
- a helyi pedagógiai program és az iskolában zajló tantervi, tanterven kívüli és rejtett tanulási folyamatok megértése,
- az iskolában és iskolán kívül elsajátított tudás közötti ellentmondásokból származó problémák megértése és kezelése, a tanulás különböző szinterei közötti kapcsolatok kialakítása.

Szakmai képességek

A tanulók megismerése és a tanulócsoporthoz való kapcsolattudás feltárása terén:

- képes a tanulókat szakszerűen megfigyelni és tapasztalatait szöveges vagy számszerű formában rögzíteni,
- képes a tanulók megismerésére és fejlődésük nyomon követésére alkalmas objektív adatgyűjtő eszközök, kérdőívek, tudásszintmérő tesztek alkalmazására, készítésére,
- képes a tanulócsoporthoz való kapcsolattudás feltárására, dinamikájának szakszerű feltárására.

A tananyag szervezése és a tanítási folyamat tervezése terén:

- szakterületén felkészült, és képes tanítási programok, tanulási egységek, tanítási órák tervezésére, a tanulók számára szükséges tananyagok, taneszközök, információforrások, tudáshordozók megválasztására,
- képes a rendelkezésre álló taneszközöket saját munkájában felhasználni, rendszerbe szervezni, új eszközöket tervezni,
- képes a digitális tananyagokat kezelni, forrásait megtalálni, a tanítási-fejlesztési céloknak megfelelő tartalmakat kiválasztani, rendszerezni, szerkeszteni,
- képes a tanulók információs-kommunikációs technikákkal végzett osztálytermi vagy azon kívüli önálló munkáját irányítani.

Az osztálytermi munka szervezése, a tanítás-tanulás és a nevelés módszereinek alkalmazása terén:

- képes a tanulásszervezési eljárások és tanítási módszerek széles skáláját alkalmazni a hatékony tanulási környezet kialakítása érdekében,
- képes az új kommunikációs-információs technológiákat osztálytermi munkájában is hatékonyan alkalmazni, e technikákban rejlő lehetőségeket tanítási céljainak, a tananyag megértésének, a képességek fejlesztésének szolgálatába állítani,
- képes a tanítási egységek céljainak megfelelő, a különböző adottságokkal, képességekkel és előzetes tudással rendelkező tanulók életkorának, érdeklődésének megfelelő módszerek megválasztására, eljárások megtervezésére és alkalmazására,
- képes a közös munkát segítő osztálytermi rend és tanulási környezet megteremtésére,
- képes a tanulók fejlődésében, a közösség életében jelentkező feszültségek, konfliktusok kezelésére,
- képes a tanórai munka hatékony, lendületes irányítására, a tanulók figyelmének, érdeklődésének felkeltésére és fenntartására.

Az értékelési és ellenőrzési eljárások alkalmazása terén:

- képes a tanulók számára fejlődésükről az önértékelést és önbecsülést elősegítő módon a rendszeres és alapos visszacsatolást biztosítani,
- képes különböző értékelési eljárások alkalmazására, a tanulók teljesítményeinek, fejlődésének szisztematikus nyomon követésére és elemzésére,
- képes a diagnosztikus és fejlesztő értékelés eljárásait rutinszerűen alkalmazni,
- képes elősegíteni a tanulók részvételét saját teljesítményük értékelésében.

Szakmai szerepvállalás és elkötelezettség

A szakmai szerepek elfogadása és gyakorlása terén:

- rendelkezik a pedagógusi, nevelői szerep ellátásához szükséges segítő és fejlesztő beállítódással, kellő szintű toleranciával, empátiával,

- rendelkezik a hatékony szóbeli és írásbeli kommunikáció készségeivel, a szaknyelvi szövegek olvasásának, interpretációjának, reflexiójának képességeivel, képes alkalmazni az információs-kommunikációs eszközöket,
- megfelelő önismerettel rendelkezik, képes saját tevékenységével kapcsolatos kritikus reflexiókra, önértékelésre,
- közreműködik az iskolai kereszttantervi feladatok megtervezésében, illetve nevelési feladatainak megoldásában és a tanulók tanórán kívüli tevékenységének szervezésében,
- képes együttműködni pedagógus kollégáival, az iskola más munkatársaival, a szülőkkel és a tanulók életében szerepet játszó más szakemberekkel, intézményekkel és szervezetekkel,
- képes a tanulók szüleivel árnyaltan kommunikálni, a tanulóval kapcsolatos tapasztalataikat értelmezni és saját tapasztalatait átadni,
- képes a különböző társadalmi rétegekhez, kulturális, nemzeti vagy etnikai csoportokhoz tartozó szülőkkel partnerként együttműködni,
- képes részt vállalni az iskola szervezetfejlesztési, innovációs és minőségfejlesztési munkájában,
- képes új tanítási módszerek és eljárások kidolgozására, tudományos eszközöket alkalmazó kipróbálására és az eredmények szakszerű értékelésére.

Értékelkötelezettségek és szakmai attitűdök terén:

- demokratikus értékelkötelezettséggel és felelősségtudattal rendelkezve kész a sajátjától eltérő értékek elfogadására, nyitott mások véleményének megismerésére és tiszteletben tartására,
- képes felismerni az előítéletesség és a sztereotípiákon alapuló gondolkodás megnyilvánulásait, és képes azokat szakszerűen kezelni az iskolában és azon kívül is,
- képes a tanulók egyéni sajátosságait figyelembe venni, tiszteletben tartja a tanulók személyiségét, a családok nevelési szokásait és törekvéseit, támaszkodik az ezekben fellelhető értékekre,
- érzékeny a hátrányos társadalmi helyzetből, a szegénységből, az előítéletektől övezett kisebbségi létből fakadó nehézségekre,
- személyes példájával és a közösségi viszonyok szervezésével hozzájárul ahhoz, hogy a tanulók nyitottá váljanak a demokratikus társadalomban való aktív részvételre, a helyi, nemzeti, európai és egyetemes emberi értékek elfogadására.

8. A mesterfokozat és a tanári szakképzettség szempontjából meghatározó ismeretkörök

8.1. Pedagógiai és pszichológiai alapozó tanulmányok

Az alapképzésbe épülő, legalább két féléven át biztosított, a tanári felkészítést megalapozó, a pályaismeretet és pályaaorientációt segítő pedagógiai és pszichológiai ismeretkörök, amelynek kreditértéke legalább 10 kredit:

- a) a tanári mesterség, a nevelői és oktatói munka természete, az oktatás és a tanulás történetileg változó társadalmi, kulturális és gazdasági szerepe,
- b) a tanítás tudományos megalapozása, a neveléstudomány alapvető paradigmái, kutatási módszerei, a szakmai ismeretszerzés módja,
- c) ember- és gyermekismereti alapozás, a saját pályamotivációk és a tanulók megismerésének eszközei és módszerei,
- d) a nevelés, a tanítás-tanulás cél- és eszközrendszerének legfontosabb jellemzői,

e) kommunikációs készségfejlesztés, az információs-kommunikációs technológiák alkalmazási lehetőségei az oktatásban, tanulásban.

A fenti a)-e) pontban meghatározott ismeretkörök elméleti és gyakorlati aránya 60-40%, ahol a c) és e) pont szerinti ismeretek elsajátítása jellemzően kiscsoportos gyakorlat keretében folyik.

A hallgató a tanulmányai és gyakorlatai alapján feljegyzéseket, portfóliót készít, ami felhasználható a tanári mesterképzésbe felvétel elbírálásakor.

8.2. A tanári képzés pedagógiai, pszichológiai és társtudományainak ismeretkörei

- Az iskola mint szervezet, az oktatás társadalmi-gazdasági összefüggései, az iskolarendszer és az oktatás társadalmi meghatározottsága. A kultúraérzékeny iskola jellemzői; pluralizmus és szakmai autonómia. Az iskola feladatai és lehetőségei az esélyegyenlőtlenség csökkentésében és a társadalmi kohézió fejlesztésében.

- A magyar közoktatás történeti gyökerei és jelenlegi intézményrendszere, az iskolarendszer fejlődése, szabályozásának rendje, működésének jogi keretei. Az Európai Unió közoktatási kultúrája és szabályozási gyakorlata.

- Az emberre vonatkozó, pedagógiai-pszichológiai szempontból releváns természet- és társadalomtudományi ismeretek, filozófiai elméletek. A tanulás idegtudományi alapjai. A gyermekre és nevelésére, oktatására vonatkozó tudományosan megalapozott ismeretek. A tanári munka tudományos alapjai, kutatási háttere, a tanári mesterség tudásbázisának bővülése.

- A személyiség fejlődésével, az értelmi és érzelmi fejlődéssel kapcsolatos elméletek és kutatási eredmények. A pszichés fejlődés életkori és egyéni sajátosságai, a fejlődésben jelentkező problémák, zavarok természete és ezek pedagógiai kezelésének útjai. A tanulók megismerésének módszerei és eszközei. A megfigyelés eszközei, kérdőívek készítése, tesztek használata. Az érzelmek szerepe a nevelés-oktatás gyakorlatában. Az érzelmi intelligencia, alkotó tényezői és szerepe.

- A demokratikus társadalmak nevelési céljai. A közösségek szerepe a nevelésben. Értékek a nevelésben. A nevelés hatásmechanizmusai. Értékek közvetítése a tanítási-tanulási folyamatok keretében. A demokratikus gondolkodás fejlesztése, az előítélet- és társadalmi sztereotípiamentes szemlélet kialakulásának segítése, a tolerancia és a szociális készségek fejlesztésének lehetőségei. Az igazságosság, az egyenlőség és a méltányosság alapelveivel és iskolai érvényesítésével kapcsolatos ismeretek.

- A hátrányos társadalmi helyzetből, a szegénységből, az előítéletekkel övezett kisebbségi létből fakadó nehézségek és az iskolai kudarc közötti általános összefüggések, az ezzel kapcsolatos konkrét kutatási eredmények ismerete. A hátrányok csökkentését célzó, tudományosan megalapozott pedagógiai eljárások ismerete.

- A tanulásra vonatkozó tudományos ismeretek, tanuláselméletek, a természetes és az iskolai tanulás hasonlósága és különbségei. A tanulás hatékonyságát, az iskolai teljesítményeket meghatározó kognitív, affektív és szociális tényezők ismerete.

- A tanulói tudás szerveződésével és változásával kapcsolatos ismeretek. A fogalomrendszerek kialakulásának sajátosságai, az értelemgazdag fogalmi megértést elősegítő tanulási-tanítási módszerek ismerete. A szakértelem és a műveltség kialakulásának folyamataival kapcsolatos ismeretek.

- A készségek és képességek fejlődési folyamatainak ismerete. A tanulás eredményességét alapvetően befolyásoló képességek, a nyelvi-kommunikációs és a tanulási képességek szerepének ismerete. A transzfer és a problémamegoldás összefüggései, szerepük a tudás alkalmazásában. A kompetencia különböző értelmezési kereteire és fejlesztésére vonatkozó ismeretek.
- Az iskolai, illetve a tanulási-tanítási folyamatban zajló interakciók és kommunikációs folyamatok sajátosságai, elemzése szempontjainak ismerete, ezek alkalmazásának képessége. Konfliktushelyzetek elemzésének képessége, a tanítási folyamat kommunikációs helyzeteinek szakszerű irányítása.
- Az oktatás szervezeti kereteinek, formáinak, stratégiáinak, módszereinek, eszközeinek és ezek hatékony alkalmazásának feltételei, módjai. A differenciált tanulásszervezés, az egyéni és a csoportmódszerek, a személyre szóló és a teljes elsajátításhoz vezető tanítási módszerek.
- Az iskolai életben résztvevő személyek és csoportok (tanulók, tanulócsoporthoz, tanárok, nevelőtestület) kapcsolatrendszerének ismerete. A család és az iskola kapcsolatának jelentősége; a kapcsolattartás tartalma, formái a mikrotársadalom felé nyitott iskolában. A szülőket a nevelési folyamatba bevonó, a tanulási és magatartási problémákat a családdal és a társadalmi mikrokörnyezettel együttműködve megoldó pedagógiai módszerek ismerete.
- A tanterv funkciói, típusai. A tananyag kiválasztását meghatározó társadalmi és kulturális tényezők, a tantervi szabályozás hazai gyakorlata. A tanár tervezési tevékenységei: helyi tanterv készítése, tanmenetkészítés; tématervezés (tematikus, epochális, projekt terv); egyéni fejlesztési tervek készítése, óratervkészítés, felkészülés a tanítási órára.
- Az értékelés funkciói, tárgyai, szintjei, viszonyítási alapjai. A nevelési-oktatási folyamatban alkalmazható értékelés módszerei és eszközei. A tanulók tantárgyi teljesítményeinek értékelése (becslés, mérés, szöveges értékelés), az önértékelés fejlesztése. Pedagógiai mérőeszközök készítése és használata.
- Prevenációs és korrekciós eljárások a fegyelmezett tanítási-tanulási körülmények biztosítása érdekében. Az önfegyelemre nevelés módszerei. A kognitív és a motivációs önszabályozás kialakításának jelentősége.
- A pedagógus feladatai a hátrányos, a veszélyeztetett helyzetben levő, az előítéletektől sújtott, valamint a sajátos nevelési igényű tanulókkal kapcsolatban. A speciális nevelési szükségletek okainak, fokozatainak ismerete. Az egységesség és differenciálás jegyében megvalósuló oktatás jellemzői. A befogadó pedagógia elvei, az együttnevelés gyakorlati megvalósítása, az integrált oktatás módszereinek és a lemaradó tanulók egyéni fejlesztési technikáinak ismerete.
- A közoktatási rendszer eredményességének értékelése. Az eredményes iskola. A külső és belső értékelés. A minőségfejlesztés intézményi feladatai és lehetőségei. Az iskolai innováció feladatai.
- A tanári szerep dimenziói, erkölcsi és jogi meghatározottsága, a hivatás gyakorlása során felmerülő társadalmi szerepelvárások és fellépő szerepkonfliktusok. A tanári önreflexió szerepe a pályán való fejlődés folyamatában.
- A tanulói csoportok és a nevelőtestületek életének általános szociálpszichológiai és iskolai funkciójukból következő speciális jellemzői. A tanulók és a tanárok testi-lelki-szellemi egészségét veszélyeztető tényezők; mentálhigiénié és megküzdési stratégiák.

- A tanítás, nevelés és tanulás kutatásának alapvető módszereivel, adatelemzési eljárásaival kapcsolatos ismeretek. Az oktatási kísérletek szervezésének és az eredmények értékelésének alapvető technikái.

- A tanári tevékenység megalapozásához szükséges kitekintés a társtudományokra: anyanyelv, magyar kultúrtörténet, európai ismeretek, etika, jogi, társadalmi, közgazdasági, környezetvédelmi, egészségnevelési alapismeretek.

8.3. A tanári szak szakterületi eleméhez kapcsolódó általános ismeretek:

A szakterülethez kapcsolódó elméleti és gyakorlati képzés, valamint a szakmai gyakorlatok folyamán elsajátítandó ismeretek:

- A közoktatás, illetve a szakképzés tartalmi szabályozásában és az adott tanári szakképzettségnek megfelelő érettségi tárgyak követelményeiben, illetve a szakmai és vizsgakövetelményekben meghatározott ismeretek körének szaktudományos mélységű ismerete. A speciális pedagógiai jellegű szakképesítések esetén az adott szakterület szakismeretei.

- Az adott szakképzettséghez kapcsolódó tantárgy (műveltségi terület, nevelési, pedagógiai szakterület) által közvetített tudás sajátosságai, az abban rejlő általános és specifikus képességfejlesztés lehetőségei. Az oktatott tantárgy (műveltségi terület) más műveltségi területekhez való kapcsolata, az általános műveltséghez, a Nemzeti Alaptantervben meghatározott kulcskompetenciák fejlesztéséhez való hozzájárulása. A tudáselemek rendszerbe szervezésének, a különböző forrásokból származó tudás integrálásának módjai. A tantárgy (műveltségi terület) tanításának nemzetközi tendenciái. A műveltségterülethez kapcsolódó alaptantervek, kerettantervek ismerete, helyi tantervek, oktatási programok készítése.

- A tantárgy (műveltségi terület) által közvetített fogalmak, tartalmak fejlődési sajátosságai, a tanulók fogalomrendszerének fejlesztésében játszott szerepe, az azokkal kapcsolatos naív előfogalmak, tapasztalati fogalmak és tévképzetek problémái, a fogalmi váltás nehézségei. A tantárgy (műveltségi terület) eredményes tanulásához szükséges készség- és képességbeli előfeltételek, a tananyag által fejlesztendő specifikus készségek és képességek, attitűdök és elkötelezettségek sajátosságai. A tantárgyban elsajátított tudás alkalmazásának módjai, speciális lehetőségei a problémamegoldó képesség fejlesztésében. A hatékony tanulási környezet megteremtésének módjai. A tantárgyhoz, műveltségi területhez kapcsolódó mérési-értékelési módok.

- A tantárgy (műveltségi terület) tanításában alkalmazható módszerek széles körének ismerete, a megfelelő módszerek kiválasztásának szempontjai, különös tekintettel a differenciált, a tanulók személyére szabott oktatásra, az integrált oktatás és tehetségfejlesztés igényeire. A tanulási idő differenciált kezelése. A tantárgy és a tananyag sajátosságainak megfelelő, változatos tananyag-elrendezési (koncentrikus, lineáris) és időszervezési (folyamatos, epochális) megoldások alkalmazásának szempontjai. A tantárgyhoz kapcsolódó tankönyvek, taneszközök, oktatást segítő médiumok szakszerű értékelése, azokból a tanulók egyéni sajátosságainak, előzetes felkészültségének, összetételének megfelelő ismeretforrások kiválasztása.

- A szakmai, szakmódszertani tudás fejlesztésére vonatkozó követelmények: önállóan vagy kutató, képző intézményekhez kapcsolódóan folyamatos tanulási tevékenység; fejlesztő programokban, kísérleti munkákban, hazai és nemzetközi felmérésekben gyakorlati

szakemberként, partnerként való részvétel; az eredmények értelmezéséhez, az új ismereteknek a tanítási-nevelési gyakorlatban való felhasználásához szükséges tudás folyamatos fejlesztése.

8.4. A szakmai gyakorlat, amelynek előírt formái:

a) a pedagóguspálya megismerésére, általános pedagógiai képességek fejlesztésére irányuló gyakorlatok: pályaismereti, gyermek- és önismereti, konfliktuskezelési módszerek, iskolalátogatások, óramegfigyelések és elemzések, mikrotanítás, legalább 30 óra;

b) iskolában vezetőtanár irányításával az adott szakképzettség területén végzett csoportos gyakorlat szakképzettségenként 60 óra, amely magában foglalja a hospitálást, az óramegbeszéléseket és legalább 15 önállóan megtartott órát/foglalkozást (a hallgató az egyik szakképzettség tanítási gyakorlatát az 5-8., a másikat pedig a 9-12. évfolyamon kell, hogy végezze);

c) közoktatási intézményben, felnőttképző intézményben megbízott vezetőtanár és felsőoktatási tanárképző szakember folyamatos irányítása mellett végzett, összefüggő, a képzés utolsó félévében folyó egyéni szakmai gyakorlat, amelynek előfeltétele a tanári mesterképzés (a szakdolgozaton kívüli) minden egyéb követelményeinek teljesítése, illetve azok teljesítéséhez szükséges kreditek összegyűjtése. A gyakorlat magában foglalja a hospitálást, szakképzettségenként heti 2-5 óra (max. heti 10 óra) tanítást/foglalkozást, a tanítási órán kívüli iskolai feladatok ellátását, a tanítást kísérő szeminárium elvégzését és az adatgyűjtés, tapasztalatszerzés szakszerű dokumentálását.

Az a) szerinti gyakorlat kreditértéke (a pedagógiai és pszichológiai tanulmányok keretében) legalább 3 kredit, a b) szerinti gyakorlat kreditértéke szakképzettségenként (a szakterületi tanulmányok keretében) legalább 3 kredit, a c) szerinti összefüggő egyéni gyakorlat kreditértéke 30 kredit. A gyakorlat során a hallgató a vezetőtanár és a tanárképző szakember felügyelete mellett elkészíti - a tanulók megismerése terén végzett munkáját, tanári gyakorlatának eredményességét adatokkal alátámasztó, a saját gyakorlati fejlődését dokumentáló - portfóliót, amely a szakdolgozat részét és a tanári képesítő vizsga tárgyát képezi.

8.5. Szakdolgozat

A szakdolgozat célja annak bizonyítása, hogy a hallgató képes a képzés különböző területein elsajátított tudást integrálni és tanári munkájában alkalmazni. Képes a munkája szempontjából lényeges tudományos-szakirodalmi eredményeket összegyűjteni, azok alapján tanári munkáját önállóan megtervezni és a tanítás vagy pedagógiai feladat eredményességét értékelni. Képes a tanulók teljesítményeiről és fejlődéséről, valamint a tanulási-tanítási folyamatról módszeresen gyakorlati tapasztalatokat gyűjteni és a tényszerű adatokat elemezni, következtetéseket megfogalmazni, valamint az eredményeket saját tanári munkájában alkalmazni.

A tanári szakdolgozatnak kettő összetevője van:

1. a pedagóguspálya megismerésére irányuló és a vezetőtanár irányításával végzett [8.4. a) és b)] gyakorlat tapasztalatainak, valamint az összefüggő, szakképzettségenkénti egyéni gyakorlatok során gyűjtött, illetve a tanítást, gyakorlatot kísérő szeminárium [8.4. c)] tapasztalatainak a rendszeres összegzése (portfólió),

2. e tapasztalatoknak vagy a szaktárgy egy részterülete tanításának valamely szakpedagógiai, illetve általános neveléstudományi szempont szerinti, tudományos

alaposságú bemutatása, elemzése, értékelése vagy a tanításhoz szükséges segédlet készítése (tanulmány, legfeljebb 5 kredit értékben); a tanulmánynak tükröznie kell, hogy a hallgató a szakmai témát szakmódszertani, neveléstudományi és pszichológiai ismereteire támaszkodva az alap- és középfokú oktatás szintjeinek, illetve a szakképzés vagy a felnőttoktatás céljainak megfelelően képes kidolgozni.

9. Szakmai gyakorlat

A szakmai gyakorlat célja: a szakképzettséghez kapcsolódó gyakorlati ismeretek (pl. tanórára való felkészülés, óratervezés, óravezetés, tanári szerepkörök, pedagógiai mérések és kísérletek) megszerzése, a munkahely világával való ismerkedés (pl. iskolai élet, iskolavezetés, szülőkkal való kommunikáció), valamint az, hogy a hallgatók későbbi munkájuk hatékonysága érdekében jártasságot szerezzenek a tanítási és tanulási, illetve nevelési folyamatok értékelésében, fejlesztésében és kutatásában a 8.4. pontban foglaltak szerint.

10. Idegennyelvi követelmények:

A mesterfokozat megszerzéséhez legalább egy idegen nyelvből államilag elismert, középfokú (B2) komplex típusú nyelvvizsga vagy ezzel egyenértékű érettségi bizonyítvány vagy oklevél megszerzése szükséges.

11. Tanári szakképzettségenként

11.1.1. AZ ELSŐ TANÁRI SZAKKÉPZETTSÉGENKÉNT VÁLASZTHATÓ SZAKKÉPZETTSÉGEK SZAKTERÜLETI ISMERETEI

a) A KÖZOKTATÁS MŰVELTSÉGI TERÜLETEIN VÁLASZTHATÓ TANÁRI SZAKKÉPZETTSÉGEK

MAGYAR NYELV ÉS IRODALOM MŰVELTSÉGI TERÜLET

Magyartanár

A szakképzettség oklevélben szereplő,

- magyar nyelvű megjelölése: *okleveles magyartanár*;

- angol nyelvű megjelölése: *teacher of Hungarian language and literature*.

A képzés célja az alapképzésen vagy más felsőfokú végzettség keretében szerzett szakképzettségre, illetőleg ismeretekre alapozva a közoktatásban, a szakképzésben és a felnőttképzésben az oktatási, pedagógiai kutatási, tervezési és fejlesztési feladatokra, továbbá a tanulmányok doktori képzésben történő folytatására való felkészítés.

A 8.3. pontban foglalt szakterületi általános ismereteken túli, sajátos ismeretkörök:

Szakterületi ismeretek:

A szakterületi ismeretek köre az irodalomtudomány és a nyelvtudomány iskolai nevelés szempontjából adekvát tartalmaira épül, figyelemmel a Nemzeti alaptanterv és a kétszintű érettségi követelményeire.

a) Irodalomtudomány

- Irodalmi művek elemzése (az antikvitástól a 19. század végéig; 20. század)

A középiskolai szövegértelmezést segítő eljárások, terminológiai apparátus elsajátítása és gyakorlása magyar és világirodalmi művek elemzése során. Korszerű irodalomtudományi interpretációs eljárások és elméletek. A művészeti/irodalmi (ön)megértés és a tanítási cél (kulturális, szociális kompetenciafejlesztés, szövegértés, szövegalkotás-fejlesztés, a kulturális kánon átadása) szempontjából hasznos és jelentős, az érettségi követelményeihez illeszkedő művek, szövegek kiválasztásának módja, elemzése.

- Korszakok, műnemek és kulturális folyamatok. Korszerű irodalomtörténeti szemléletmód a középiskolában, az irodalom történetisége, folyamatszerűsége. A hagyomány megkerülhetetlensége: a hagyomány mint az újítás mindenkori feltétele. Az irodalmi korszakolás elméletei. Az irodalmi műnemek és jelenkori elméleteik, pedagógiai szerepük. A stílusok története, irodalmi korszaktudat és diszkurzus, az irodalmiság ismerveinek történetisége. A mai kultúra jelenségei, elméletei, kultúraköziség: a saját és az idegen megértés kölcsönössége.

- Az irodalom, az irodalmi folyamat nyelvi-materiális és formai-poétikai komponensei, illetve az irodalomtanítás extern és intern elemei. Az irodalmi szöveg nyelvisége és mediális megalkotottságának sajátosságai. Verstanai, szövegpoétikai és klasszikus retorikai alapfogalmak, alkalmazásuk az iskolai szövegelemzés során. Az irodalmi folyamat szociológiai és pszichológiai vonatkozásai. Az esztétikai tapasztalat közvetettsége és

közvetített jellege - ennek sajátosságai az irodalomban, következményei az irodalomtanításban.

- Az élő irodalom és a mai kultúra középiskolában. A kortárs irodalom jelenségei, irányzatai. Jelenkori irodalmi folyóiratok, csoportosulások, régiók, alkotók. A kortárs irodalomtudomány és irodalomkritika eredményeinek megismertetése a középiskolában. Irodalmi intézmények. Az irodalom szerepe a mai társadalomban; társadalmi viták az irodalomról és annak intézményrendszeréről. A tömegirodalom és magas irodalom viszonya. A médiakutatás, a tömegkommunikáció, a film, a televízió, az internet, kapcsolata az irodalommal és az irodalomtanítással.

b) Nyelvtudomány

- Kultúra, társadalom és nyelv összefüggései. A világ nyelvi, kulturális képe. A nyelv, a nyelvhasználat és a társadalom összefüggése, a nyelvi tervezés és a nyelvi politika, a nyelv és a kulturális identitás összefüggései, az interkulturális kommunikáció alapfogalmai. Szemiotikai keretek. A nyelv társadalmi és területi változatai, a nyelvváltozatok leírása, nyelvföldrajz, kisebbségi nyelvhasználat, nyelvünk az EU-ban.

- Nyelvtörténeti ismeretek. A történeti-összehasonlító nyelvészet elméleti és kutatás-módszertani alapjai. A nyelvi változás általános törvényei, irányai. A nyelvrokonság bizonyítékai, a magyar nyelvtörténet forrásai, korszakai, a nyelvi standardizáció folyamata, a nyelvi szinteknek megfelelően a magyar nyelv rendszerének alakulástörténete, nyelvemlékek elemzése.

- A magyar nyelv leírása. Hangtani, alaktani, mondattani, jelentéstani ismeretek. A magyar nyelv leírásának legfontosabb irányzatai és módszerei: a klasszikus, a transzformációs generatív, a funkcionális és a kognitív grammatika elemzőmódjai. A nyelvi szintek rendszernyelvészeti leírása. A korpusznyelvészeti elemzés megközelítésmódjai. Nyelvtipológiai és kontrasztív nyelvészeti kitekintés.

- Beszédelmélet és szövegkutatás. Kommunikációtan, szövegtan, stilisztika, retorika és pragmatika. A verbális és nonverbális kommunikáció kutatásának alapkérdései. A kommunikációs stratégiák, a kommunikációs folyamat (tervezéstől az interpretációig), a szövegtípusok és a stílusváltozatok kapcsolata, írott és beszélt szövegek elemzésének elmélete és gyakorlata. Az iskolai kommunikáció sajátosságai. Tárgyalási stílusok és tárgyalási technikák.

Szaktudományi ismeretek:

- Az irodalom tanításának elmélete és gyakorlata. Az irodalompedagógia fogalma, az irodalom tanításának céljai és feladatai; az irodalomtanítás szemléletmódjai, alternatív formái;

- A Magyar irodalom című tantárgy művelődési anyaga; a magyar nyelvi és irodalmi érettségi vizsga követelményei. A magyarórák felépítése; az óraelemzés és az óratervezés szempontjai; magyar irodalmi tankönyvcsaládok és segédkönyvek; a képességfejlesztés eljárásai; az ismeretbővítés speciális eljárásai (elméleti iskolák eredményeinek felhasználhatósága az oktatásban, az élő irodalom jelenségeinek közvetítése).

- Az irodalomtanítás korszerű, befogadásközpontú, kognitív, személyes és/vagy szociális kompetenciákat fejlesztő, interaktív és reflektív módszer- (kooperatív tanulás, projekt, tanulói portfólió, drámapedagógia, folyamatolvasás, folyamatírás, kreatív írás, vita) és

eljáráskészlete (grafikai szervezők, a reflexivitás technikái, előzetes tudást előhívó technikák, stb.).

- Az anyanyelvi nevelés módszertana. Az anyanyelvi nevelés története, cél- és feladatrendszere, alapelvei. A tanulói nyelvfejlődés 6-18 éves korig. Az anyanyelvi nevelés módszerei, munkaformái, gyakorlattípusai és taneszközei. Az anyanyelvi nevelés tervezése. Motiváció, ellenőrzés és értékelés az anyanyelvi órán. Anyanyelvi kísérlet (mikrotanítás), iskolai hospitálás, óraelemzés. A tömegkommunikáció és a számítógép szerepe az anyanyelvi nevelésben. Az anyanyelvi nevelés és más műveltségi területek kapcsolata.

- Az anyanyelvi kompetenciák fejlesztése. A szövegértés, a szövegelemzés, a szövegalkotás, a szókincs, a stílusérzék, a nyelvhelyesség, a helyesírás, a beszédkultúra, a tanulási képesség fejlesztésének módszerei; a helyesírás, az érvelés tanítása. A készség- és képességfejlesztés speciális eljárásai: felzárkóztatás és tehetséggondozás.

- A magyar nyelv című tantárgy művelődési anyaga. A funkcionális szemléletű anyanyelvtanítás. A magyar nyelvi ismeretek: a grammatikai, a kommunikációs, a szociolingvisztikai, a jelentéstani, a szövegtani, a stilisztikai, a nyelvtörténeti, az általános nyelvészeti ismeretek tanításának speciális eljárásai. Anyanyelvi nevelés a tanórán kívül.

Angoltanár

A szakképzettség oklevélben szereplő,

- magyar nyelvű megjelölése: *okleveles angoltanár*;

- angol nyelvű megjelölése: *teacher of English language and culture*.

A képzés célja az alapfokozaton vagy más felsőfokú végzettség keretében szerzett szakképzettségre, illetőleg ismeretekre alapozva a közoktatásban, a szakképzésben és a felnőttképzésben az oktatási, pedagógiai kutatási, tervezési és fejlesztési feladatokra, továbbá a tanulmányok doktori képzésben történő folytatására való felkészítés.

A 8.3. pontban foglalt szakterületi általános ismereteken túli, sajátos ismeretkörök:

Szakterületi ismeretek:

- Alapvető rendszernyelvészeti ismeretek, az alkalmazott nyelvészet főbb területeinek ismeretanyaga (szocio- és pszicholingvisztika, nyelvelsajátítás, szövegnyelvészet és kompetencia, nyelvi variáció, stílus stb.). A tanításhoz szükséges kontrasztív nyelvészeti alapok és kérdések.

- Angol alkalmazott nyelvészet: Az idegen nyelv elsajátításának elmélete és gyakorlata. A nyelvtanítás módszertani ismereteinek elméleti megalapozása. Az első és második nyelv elsajátításának elméletei. A köztes nyelv tanulmányozásából fakadó ismeretek. A második nyelv és az idegen nyelv. A nyelvtanulás stílusai és stratégiái, a tanulás tanítása. Egyéni sajátosságok a nyelvtanulásban: nyelvérzék, életkor, nyelvi szorongás, motiváció.

- Angol nyelvi stúdiumok: magas szintű angol nyelvű kommunikációs készség elsajátítása, az angol nyelvhelyesség szabályainak magabiztos alkalmazása, az angol nyelvi változatok ismerete. A szinkrón nyelvállapot fonológiai, morfológiai, szintaktikai, szemantikai és pragmatikai rendszerének magas fokú ismerete. Szociolingvisztikai sajátosságok. Stilisztikai ismeretek.

- Az angol nyelvi műveltségterületen felhalmozódott kultúra fő területei, azok a szellemi és művészeti irányzatok, amelyek meghatározóak az adott kultúra sajátos arculatának kialakulásában, és amelyek szerves részei az egyetemes emberi kultúrának. Egyes angol nyelvű kultúrák (amerikai, ausztrál, ír, kanadai, skót stb.) ismerete. Kortárs irodalmi, képzőművészeti, filmes, zenei ismeretek. Az angol nyelv és kultúra tanításának jelentősége a személyiség fejlesztése érdekében.

Szaktudományi ismeretek:

- Az angol nyelv tanításának módszertana: a nyelvtanítás elméleti tudnivalói és gyakorlati ismeretei; nemzetközi tendenciák és a magyarországi gyakorlat.

- A nyelvtudás mérése és értékelése. Az osztálytermi értékelés, az érettségi és a nyelvvizsgák. A kétszintű nyelvi érettségi vizsga követelményei. A vizsgafeladatok készítése, kipróbálása, ellenőrzése, bankosítása. A vizsgák minőségi kritériumai: a validitás és a megbízhatóság. A Közös Európai Referenciakeret és annak alkalmazása.

- Tanítási technikák, módszerek, mikrotanítás. Multimediális nyelvtanítási ismeretek. Differenciált munkaformák (egyéni munka, pármunka, csoportmunka, frontális munka), tantervek, tanmenetek, tematikus tervek, óratervezetek, óravázlatok készítésének módszertana.

- Tananyagkészítés, projektmunka és a személyre szabott oktatás. A csoportos oktatás jellemzői, a csoportdinamika szerepe a kommunikatív nyelvoktatásban, a csoport mint motiváló tényező. A nyelv mint a kultúra tanításának eszköze, az interkulturális kommunikáció fogalma.

- A szaknyelvek oktatása a középiskolákban, a szakképző intézményekben és a felnőttképzésben.

Sajátos kompetenciák:

Az angoltanár

- rendelkezék magas szintű célnyelvi kommunikációs kompetenciával (legalább C1-es szinten), legyen képes magabiztosan alkalmazni az adott nyelv szabályait, legyen jártas a stílusok és stílusrétegek (regiszterek) alkalmazásában;

- a nyelvpedagógia elméletének tükrében legyen képes a nyelvtanításnak az adott kontextusban legmegfelelőbb módszereit és eljárásait alkalmazni az alapkészségek, a nyelvtan, a kiejtés és intonáció, valamint az adott célnyelvi kultúrákra vonatkozó ismeretek tanítása, gyakoroltatása, mérése és értékelése során;

- ismerje és tudja alkalmazni az olyan, nyelvtanulást segítő munkaformákat, mint például az önszabályozó tanulás, az együttműködő tanulás (pár- és csoportmunka), valamint az ún. frontális osztálymunka;

- ismerje és tudja alkalmazni a kommunikatív és feladatközpontú nyelvpedagógiai szemléleteket, a tantárgyközi és a szakmaorientált nyelvtanítás alapelveit, valamint legyen képes dráma- és projektpedagógiai folyamatokat tervezni, irányítani és értékelni.

Némettanár/német- és nemzetiséginémet-tanár

A szakképzettség oklevélben szereplő,

- magyar nyelvű megjelölése:

a) *okleveles némettanár*

b) *okleveles német- és nemzetiséginémet-tanár;*

- angol nyelvű megjelölése:

a) *teacher of German language and culture*

b) *teacher of German as a minority language and culture.*

Választható szakirányok: némettanár, nemzetiséginémet-tanár.

A képzés célja az alapfokozaton vagy más felsőfokú végzettség keretében szerzett szakképzettségre, illetőleg ismeretekre alapozva a közoktatásban, a szakképzésben és a felnőttképzésben az oktatási, pedagógiai kutatási, tervezési és fejlesztési feladatokra, továbbá a tanulmányok doktori képzésben történő folytatására való felkészítés.

A 8.3. pontban foglalt szakterületi általános ismereteken túli, sajátos ismeretkörök:

Szakterületi ismeretek:

- Német nyelvészet: alapvető rendszernyelvészeti ismeretek, az alkalmazott nyelvészet főbb területeinek ismeretanyaga (szocio- és pszicholingvisztika, nyelvelsajátítás, szövegnyelvészet és kompetencia, nyelvi variáció, stílus stb.). A tanításhoz szükséges kontrasztív nyelvészeti alapok és kérdések. A magyar és a német nyelv kontrasztív nyelvészeti ismeretei.

- A szinkrón nyelvállapot fonológiai, morfológiai, szintaktikai, szemantikai és pragmatikai rendszerének magas fokú ismerete. Szociolingvisztikai sajátosságok. Stilisztikai ismeretek.

- Ismeretek a német irodalom és kultúra területén: a német nyelvterület kultúrájának (irodalom, film, képzőművészet, alkalmazott művészetek) legfontosabb szellemi és művészeti irányzatai, amelyek meghatározóak a német kultúra sajátos arculatának kialakulásában, és amelyek szerves részei az egyetemes emberi kultúrának, a kultúra és a német nyelvű országok társadalmának (beleértve a politika és gazdaság) aktuális kérdései. Az irodalmi műfajok értő ismerete (műelemzés és befogadási modellek) az irodalomtörténet tükrében/alapján, az irodalom és a média összefüggései, a komparatisztika aktuális szempontjai (magyar-német és egyéb európai nyelvek és kultúrák vonatkozásában). Kortárs irodalmi, képzőművészeti, filmes, zenei ismeretek. A német nyelv és kultúra tanításának jelentősége a személyiség fejlesztése érdekében.

A nemzetiséginémet-tanár szakirányhoz tartozó sajátos ismeretek (8-14 kredit):

- A hazai német kisebbség története, tárgyi és szellemi kultúrája - többek között a történet-, a nyelv-, az irodalomtudomány, a néprajz, a szociológia és a kulturális antropológia bevonásával. A német kisebbség mint a sokszínű európai kultúra szerves része - különös tekintettel a közép-és délkelet-európai régióra.

- Szociolingvisztikai kérdések: kétnyelvűség, diglosszia és nyelvelsajátítás, kisebbségi nyelvhasználat a magyarországi németeknél. Nyelv - kultúra - társadalom - identitás.

- Közép- és délkelet-európai német nyelvű regionális irodalom a 20. században.

Szaktudományi ismeretek:

- A német nyelv tanításának módszertana: A nyelvtanítás elméleti tudnivalói és gyakorlati ismeretei. Nemzetközi tendenciák és a magyarországi gyakorlat.

- A nyelvtudás mérése és értékelése. Az osztálytermi értékelés, az érettségi és a nyelvvizsgák. A kétszintű nyelvi érettségi vizsga követelményei. A vizsgafeladatok készítése, kipróbálása, ellenőrzése, bankosítása. A vizsgák minőségi kritériumai: a validitás és a megbízhatóság. A Közös Európai Referenciakeret és annak alkalmazása.
- Tanítási technikák, módszerek, mikrotanítás. Multimediális nyelvtanítási ismeretek. Differenciált munkaformák (egyéni munka, pármunka, csoportmunka, frontális munka), tantervek, tanmenetek, tematikus tervek, óratervezetek, óravázlatok készítésének módszertana.
- Tananyagkészítés, projektmunka és a személyre szabott oktatás. A csoportos oktatás jellemzői, a csoportdinamika szerepe a kommunikatív nyelvoktatásban, a csoport mint motiváló tényező. A nyelv mint a kultúra tanításának eszköze, az interkulturális kommunikáció fogalma.
- A szaknyelvek oktatása a középiskolákban, a szakképző intézményekben és a felnőttképzésben.

Sajátos kompetenciák:

A némettanár és a nemzetiséginémet-tanár

- rendelkezzen magas szintű célnyelvi kommunikációs kompetenciával (legalább C1-es szinten), legyen képes magabiztosan alkalmazni az adott nyelv szabályait, legyen jártas a stílusok és stílusrétegek (regiszterek) alkalmazásában;
- a nyelvpedagógia elméletének tükrében legyen képes a nyelvtanításnak az adott kontextusban legmegfelelőbb módszereit és eljárásait alkalmazni az alapkészségek, a nyelvtan, a kiejtés és intonáció, valamint az adott célnyelvi kultúrákra vonatkozó ismeretek tanítása, gyakoroltatása, mérése és értékelése során;
- ismerje és tudja alkalmazni az olyan, nyelvtanulást segítő munkaformákat, mint például az önszabályozó tanulás, az együttműködő tanulás (pár- és csoportmunka), valamint az ún. frontális osztálymunka;
- ismerje és tudja alkalmazni a kommunikatív és feladatközpontú nyelvpedagógiai szemléleteket, a tantárgyközi és a szakmaorientált nyelvtanítás alapelveit, valamint legyen képes dráma- és projektpedagógiai folyamatokat tervezni, irányítani és értékelni.

Történelemtanár

A szakképzettség oklevélben szereplő,

- magyar nyelvű megjelölése: *okleveles történelemtanár*;

- angol nyelvű megjelölése: *teacher of history*.

A képzés célja az alapfokozaton vagy más felsőfokú végzettség keretében szerzett szakképzettségre, illetőleg ismeretekre alapozva a közoktatásban, a szakképzésben és a felnőttképzésben az oktatási, pedagógiai kutatási, tervezési és fejlesztési feladatokra, továbbá a tanulmányok doktori képzésben történő folytatására való felkészítés.

A 8.3. pontban foglalt szakterületi általános ismereteken túli, sajátos ismeretkörök:

Szakterületi ismeretek:

- A magyar, illetve egyetemes történelmi korszakok politika-, gazdaság-, társadalom- és művelődéstörténetére épülő, egy-egy korszakkal (ókor, középkor, újkor, modern kor) vagy régióval (Magyarország, Európa, Ázsia, Amerika stb.) vagy témakörrel (gazdaság és társadalomtörténet, eszmetörténet, hadtörténet, egyháztörténet stb.) kapcsolatos, tudományos mélységű ismeretek.

- A forráselemzés típusainak (írott, képi, multimédiás, tárgyi stb.) ismerete és gyakorlati alkalmazása. Az egyes korszakok és tárgykörök forrásai, forrástípusai. Az új szemléletű, ún. forrásközpontú történelemtanítás követelményei.

- A történelem segéd- és rokntudományainak ismerete (topográfia, kronológia, paleográfia, genealógia, heraldika stb. és régészet, néprajz, művészettörténet, történelmi antropológia stb.), amelyek a tanár tudásának kibővíthetőségét és a tanítás során azok hasznosíthatóságát biztosítják. A legújabb történetírói irányzatok (mentalitástörténet, mikrotörténelem, nőtörténet, történelmi demográfia, kisebbségtörténet stb.) és feldolgozási módszerek, azok alkalmazási lehetőségei.

- A történelem tantárgy által közvetített általános és specifikus ismeretek és képességek: ismeretszerzés és -feldolgozás (a források és feldolgozások megkülönböztetése; forráskritika, tájékozódás könyvtárakban, kézikönyvekben, lexikonokban, atlaszokban, ismeretterjesztő és tudományos folyóiratokban, internetes keresőprogramokban, CD-ROM-ok kezelésében; a feldolgozás során a lényeges és lényegtelen jelenségek elhatárolása; az oksági viszonyok az okok és következmények bonyolult rendszerében való eligazodás; alternatívák, az egyén és a csoport szerepének és felelősségének megértése, a tettek mögött meghúzódó szándékok felismerése).

- Kifejezőképességek: a források és feldolgozások által közvetített adatok, gondolatmenetek, nevek felidézése; a problémák és kihívások világos megfogalmazása, az erre adott magyarázat, következtetés, érvelés szóbeli formáinak elsajátítása, a történelem és a társtudományok legfontosabb fogalmainak és szakkifejezéseinek ismerete; az írásbeli kifejezőképességek: a vázlat- és feleletterv-készítés, kivonatolás, jegyzetelés, táblázatkészítés technikái, szövegszerkesztő programok alkalmazása; a képi kifejezés módszerei: diagramok, grafikonok elemzése, készítése, képi ismerethordozók gyűjtése, válogatása, készítése.

- Tájékozódási képességek: térben és időben való tájékozódás kronológiai és topográfiai adatok segítségével, a történelmi események és a földrajzi viszonyok kölcsönhatásának felismerése, szinkronszemlélet, ökológiai szemlélet s ezek továbbfejlesztése.

- A történelem tantárgy kapcsolata, kapcsolódása a társadalomtudományokhoz és a művészeti oktatáshoz; a történettudomány és -tanítás nemzetközi tendenciái, különös tekintettel az EU gyakorlatára.

Szaktárgyi ismeretek:

- A történelem tanításának módszertana: A történelemórán folyó kompetenciafejlesztés módszerei, a történelemtanítás tervezésének kérdései. A történelemtanítás elméleti tudnivalói és gyakorlati ismeretei. Nemzetközi tendenciák és a magyarországi gyakorlat.

- Tanítási technikák, módszerek, mikrotanítás. Multimediális történelemtanítási ismeretek. Differenciált munkaformák (egyéni munka, pármunka, csoportmunka, frontális munka), tantervek, tanmenetek, tematikus tervek, óratervezetek, óravázlatok készítésének módszertana.

- Tananyagkészítés, projektmunka és a személyre szabott oktatás. A csoportos oktatás jellemzői, a csoportdinamika szerepe az oktatásban. A történelem tanításának jelentősége a személyiség fejlesztése érdekében.

- A történelem oktatása a középiskolákban, a szakképző intézményekben és a felnőttképzésben.

11.1.2. KIZÁRÓLAG MÁSODIK TANÁRI SZAKKÉPZETTSÉGGÉNT FELVEHETŐ SZAKKÉPZETTSÉGEK SZAKTERÜLETI ISMERETEI

a) A KÖZOKTATÁS, SZAKKÉPZÉS, MŰVÉSZETOKTATÁS TANÁRI SZAKKÉPZETTSÉGEINEK SZAKTERÜLETI ISMERETEI

Magyar mint idegen nyelv tanára

A szakképzettség oklevélben szereplő,

- magyar nyelvű megjelölése: *a magyar mint idegen nyelv okleveles tanára*;
- angol nyelvű megjelölése: *teacher of Hungarian as a foreign language*.

A képzés célja az alapfokozaton vagy más felsőfokú végzettség keretében szerzett szakképzettségre, illetőleg ismeretekre alapozva a közoktatásban, a szakképzésben és a felnőttképzésben a magyar nyelv idegen nyelvként történő tanulásával és a magyarság kultúrájának elsajátításával kapcsolatos oktatási, pedagógiai kutatási, tervezési és fejlesztési feladatokra, továbbá a tanulmányok doktori képzésben történő folytatására való felkészítés.

A 8.3. pontban foglalt szakterületi általános ismereteken túli, sajátos ismeretkörök:

Szakterületi ismeretek:

- A magyar mint idegen nyelv oktatásának története, diszciplináris kérdései, fogalmának értelmezési lehetőségei, jelenlegi intézményei.

- A magyar (és általában a finnugor) nyelv(ek) specifikumai, különbözése más európai nyelvek struktúrájától. A magyar mint idegen nyelv oktatásának grammatikai kérdései, különbségek az anyanyelvi és idegen nyelvi megközelítések között, a funkcionális nyelvészet, a nyelvtipológia, az összevető nyelvvizsgálat és a fordítástudomány elmélete és gyakorlata. Mérés és értékelés. Kommunikatív nyelvpedagógia.

- A nyelvhasználat szociolingvisztikai kérdései, nyelvészeti pragmatika, interkulturális kommunikáció, a magyar nyelvhasználat sajátosságai interkulturális összefüggésben, a nyelv és kultúra viszonya, a kultúra közvetítésének problematikája, a különféle kultúrákból érkező diákok tanítása közben felmerülő nyelvi és szociokulturális nehézségek, ezek leküzdésének mikéntje. Kulturális diplomácia.

- A hungarológia fogalma, a magyarsággal kapcsolatos ismeretek sikeres átadásának nehézségei. A magyar művelődéstörténet és a magyar művészet közvetítése. Kapcsolattörténet. A magyarságkép változatai. Kisebbségtudomány és nyelvpolitika.

Az általános képzési és kimeneti követelményektől eltérő sajátos követelmény, hogy a szakterületi ismeretek körében legalább 10 kredit tantervileg elágazik a szakképzettség megválasztásának feltételül előírt alapképzési szakon teljesített követelmények tartalmától függően:

- nyelvészeti ismeretekre a néprajz, kulturális antropológia, történelem esetén,
- hungarológiai ismeretekre a magyar, illetve bármely idegen nyelv esetén.

Szaktudományi ismeretek:

- A magyar mint idegen nyelv oktatásának elmélete és gyakorlata, az újabb nyelvoktatási módszerek, azok alkalmazási lehetőségei, a szakterület hazai és külhoni törekvései.

- Tanítási technikák, módszerek, mikrotanítás. Multimediális nyelvtanítási ismeretek. Differenciált munkaformák (egyéni munka, pármunka, csoportmunka, frontális munka).

- Tananyagismeret, tankönyvelemzés, a magyar nyelvtan azon jelenségei, amelyek az idegen ajkúak oktatásában a legnagyobb nehézséget jelentik. Tantervek, tanmenetek, tematikus tervek, óratervezetek, óravázlatok készítésének módszertana.

- Tananyagkészítés, projektmunka és a személyre szabott oktatás. A csoportos oktatás jellemzői, a csoportdinamika szerepe a kommunikatív nyelvoktatásban, a csoport mint motiváló tényező. A nyelv mint a kultúra tanításának eszköze.

11.2. Az egy vagy két tanári szakképzettség megszerzésére irányuló szakterületi elem megválasztásának, illetve társításának előfeltételei

A tanári szakon az első végzettség és tanári szakképzettség megszerzésekor - az alábbi esetek kivételével - két tanári szakképzettséget kell megszerezni. Egy tanári szakképesítés szerezhető

- a szakmai tanári, a művészeti tanári, illetve a hittanár-nevelő tanár szakképzettségekre felkészítő képzésekben,
- a nem tanári mesterszakot követő vagy azzal párhuzamosan folytatott tanári mesterszakon,
- pedagógus szakképzettséget nyújtó alapképzési szakot követő tanári mesterszakon, továbbá
- a korábbi, az 1993. évi LXXX. törvény szerinti, főiskolai szintű tanári oklevéllel rendelkezők vagy az egyetemi szintű tanári, illetve nem tanári képzésben oklevelet szerettek tanári mesterszakon folytatott tanulmányai során.

A tanári szakra történő belépésnek a 6.2.1. pontban meghatározott, a tanári felkészítést megalapozó, pályaorientációt segítő 10 kredit értékű ismeretek követelménye alól mentesülnek a pedagógusképzési területhez tartozó alapképzési szakokon, illetve más, szintén pedagógus-munkakörre felkészítő, pedagógiai jellegű szakképzettséget nyújtó (szakoktatói, szociálpedagógia, pedagógia) szakokon oklevelet szerettek.

11.2.1. A kormányrendelet szerinti első tanári szakképzettség megválasztására vonatkozó követelmények:

A képzésbe az egyes első tanári szakképzettségek szerint meghatározott - az alábbiakban és a 4/A. számú mellékletben megfelelő alapképzési szakként megnevezett - alapképzési szak(ok)ról vagy szakirányokról, valamint az ezeknek megfelelő mesterképzési, illetve a korábbi - az 1993. évi LXXX. törvény szerinti - főiskolai vagy egyetemi szintű szakokról lehet belépni. A korábbi főiskolai és egyetemi szintű szakok megfeleltetését a kormányrendelet 4. számú melléklete tartalmazza. Ha a megfelelés e szerint nem állapítható meg, a megfelelő szakterületen szerzett 110 kredit értékű tanulmányok teljesítése az adott tanári szakképzettség megválasztásának feltétele, melynek megfeleltethetőségét a felsőoktatási intézmény saját hatáskörben ítéli meg.

Az első tanári szakképzettség megválasztásához megfelelőnek tekintendő alapképzési szakok, szakirányok szakképzettségenként:

a) A közoktatás műveltségi területein választható közismereti tanári szakképzettségek:

magyar nyelv és irodalom műveltségi terület

- magyartanár:

magyar alapképzési szak;

idegen nyelv műveltségi terület

- angoltanár:

anglisztika alapképzési szak;

- némettanár/német- és nemzetiséginémet-tanár:

a germanisztika alapképzési szak német vagy német nemzetiségi szakiránya;

- franciatanár:

a romanisztika alapképzési szak francia szakiránya;

- olasztanár:

a romanisztika alapképzési szak olasz szakiránya;

- spanyoltanár:

a romanisztika alapképzési szak spanyol szakiránya;

- romántanár/román- és nemzetiségioromán-tanár:

a romanisztika alapképzési szak román vagy román nemzetiségi szakiránya;

- romológianár (romani nyelv és kultúra vagy beás nyelv és kultúra):

a bölcsészettudományi, társadalomtudományi, jogi és igazgatási, nemzetvédelmi és katonai, gazdaságtudományok, orvos- és egészségtudomány, pedagógusképzés, sporttudomány, művészet, művészetközvetítés képzési terület bármely alapképzési szakján szerzett alapfokozat és romani, illetve beás nyelvből tett C típusú, középfokú, államilag elismert nyelvvizsga;

- orosztanár:

a szlavisztika alapképzési szak orosz szakiránya;

- bolgártanár/bolgár- és bolgárnemzetiségi-tanár:

a szlavisztika alapképzési szak bolgár szakiránya;

- lengyeltanár/lengyel- és lengyelnemzetiségi-tanár:

a szlavisztika alapképzési szak lengyel szakiránya;

- horvátanár/horvát- és nemzetiségihorvát-tanár:

a szlavisztika alapképzési szak horvát vagy horvát nemzetiségi szakiránya;

- szerbtanár/szerb- és nemzetiségiszerb-tanár:

a szlavisztika alapképzési szak szerb vagy szerb nemzetiségi szakiránya;

- szlováktanár/szlovák- és nemzetiségiszlovák-tanár

a szlavisztika alapképzési szak szlovák vagy szlovák nemzetiségi szakiránya;

- szlovéntanár/szlovén- és nemzetiségiszlovén-tanár:

a szlavisztika alapképzési szak szlovén vagy szlovén nemzetiségi szakiránya;

- ukrántanár/ukrán- és nemzetiségiukrán-tanár:

a szlavisztika alapképzési szak ukrán vagy ukrán nemzetiségi szakiránya;

- latintanár:

az ókori nyelvek és kultúrák alapképzési szak klasszika filológia szakiránya;

- japántanár:

a keleti nyelvek és kultúrák alapképzési szak japán szakiránya;

- kínaitanár:

a keleti nyelvek és kultúrák alapképzési szak kínai szakiránya;

- újjörögtanár:

a keleti nyelvek és kultúrák alapképzési szak újjörög szakiránya;

- ógörögtanár:

az ókori nyelvek és kultúrák alapképzési szak klasszika filológia szakiránya;

- portugáltanár:

a romanisztika alapképzési szak portugál szakiránya;

matematika műveltségi terület

- matematikatanár: matematika alapképzési szak;

ember és társadalom műveltségi terület

- történelemtanár:

történelem alapképzési szak;

- kommunikációtanár:

magyar, kommunikáció és médiatudomány, szociológia alapképzési szakok vagy a szabad bölcsészet alapképzési szak filmelmélet és filmtörténet, vagy kommunikáció és médiatudomány szakiránya;

- ember és társadalom műveltségterületi tanár:

történelem, néprajz, pszichológia, szabad bölcsészet, kulturális antropológia, kommunikáció és médiatudomány, szociológia, társadalmi tanulmányok alapképzési szakok;

- pedagógiatanár

pedagógia, andragógia, pszichológia, szociálpedagógia alapképzési szakok vagy szabad bölcsészet alapképzési szak filozófia szakiránya, tanító, óvodapedagógus, gyógypedagógia.

A felsorolt alapképzési szakokon (a szabadbölcsészet filozófia szakirányának kivételével) szerzett pedagógiai-pszichológiai ismeretek tekintetében legalább 25 kredit teljesítését el kell ismerni;

ember a természetben műveltségi terület

- biológiatanár:

biológia vagy biomérnöki alapképzési szak;

- fizikatanár:

fizika, gépészmérnöki, energetikai mérnöki vagy anyagmérnöki alapképzési szak;

- kémiatanár:

kémia, vegyészmérnöki vagy anyagmérnöki alapképzési szak;

- természetismeret-tanár

természetismeret, biológia, fizika, földrajz, földtudományi, kémia, környezettudomány alapképzési szak;

földünk-környezetünk műveltségi terület

- földrajztanár:

földrajz vagy földtudományi alapképzési szak;

- környezettan-tanár:

biológia, fizika, kémia, földrajz, földtudományi, környezettan, környezetmérnöki, erdőmérnöki, környezetgazdálkodási agrármérnöki vagy természetvédelmi mérnöki alapképzési szak;

művészetek műveltségi terület

- ének-zene tanár:

ének-zene, előadóművészet, alkotóművészet és muzikológia alapképzési szak;

- mozgóképkultúra- és médiaismeret-tanár: mozgóképkultúra- és médiaismeret, kommunikáció és médiatudomány vagy média design alapképzési szak, a szabad bölcsészet alapképzési szak filmelmélet és filmtörténet vagy kommunikáció és médiatudomány szakiránya;

- vizuális- és környezetkultúra-tanár:

kézműves, környezetkultúra, plasztikai ábrázolás, képi ábrázolás, elektronikus ábrázolás, kerámiatervezés, üvegtervezés, fémművesség, formatervezés, textiltervezés, tervezőgrafika, fotográfia, alkalmazott látványtervezés, animáció, design- és művészetelmélet, média design vagy építőművészet alapképzési szak;

informatika műveltségi terület

- informatikatanár:

programtervező informatikus, gazdaságinformatikus, mérnök informatikus vagy informatikus könyvtáros alapképzési szak;

testnevelés és sport műveltségi terület

- testnevelőtanár:

testnevelő-edző alapképzési szak;

- egészségfejlesztés-tanár:

rekreációs szervezés és egészségfejlesztés, testnevelő-edző, humánkineziológia, ápolás és betegellátás, egészségügyi gondozás és prevenció, egészségügyi szervező, gyógypedagógia, vagy szociálpedagógia alapképzési szak.

b) A szakképzés, művészeti szakképzés, illetve alapfokú művészetoktatás területein választható szakmai, művészeti tanári szakképzettségek:

műszaki, informatikai szakképzés

- mérnök-tanári szakképzettségek:

a műszaki/informatikai képzési területen a mérnök-tanári szakképzettségnek megfelelő mérnöki/informatikai alapképzési szakok (anyagmérnök, faipari mérnök, könnyűipari mérnök, biomérnök, környezetmérnök, vegyészmérnök, építőmérnök, földtudományi mérnök, építészmérnök, ipari termék és formatervező mérnök, gépészmérnök, közlekedésmérnök, mechatronikai mérnök, had-és biztonságtechnikai mérnök, energetikai mérnök, villamosmérnök, gazdálkodási mérnök, mérnök informatikus), valamint a műszaki szakoktató alapképzési szak.

A műszaki szakoktató alapképzési szakról belépők esetén a belépési feltétel az adott mérnök-tanári szakképzettségnek megfelelő műszaki szakoktatói szakirány, valamint hogy a mérnöki ismeretek tekintetében a szakiránytól függően 130-150 kredit elismerhető legyen. Az adott alapképzési szak mérnöki/mérnök-informatikai szakképzettség hiányzó ismereteinek kreditjeit a mesterfokozat megszerzésére irányuló képzéssel párhuzamosan - a mesterszintű mérnök-tanári képesítő vizsgára való jelentkezésig - a felsőoktatási intézmény által meghatározottak szerint kell megszerezni. A tanári képesítés pedagógiai-pszichológiai ismeretei tekintetében 25 kredit teljesítését kell elismerni. Az e rendelet 4. számú mellékletének 6.2.1. pontja szerinti, a tanári felkészítést megalapozó pályaorientációt segítő ismeretek követelményeinek teljesítése szakoktató alapképzési szakon szerzett szakképzettség esetén nem feltétele a mesterképzésbe való belépésnek;

agrár szakképzés

- agrár-mérnök-tanár szakképzettségek:

az agrár képzési területen az agrár-mérnök-tanár szakképzettségeknek megfelelő agrár alapképzési szakok (földmérő és földrendező mérnök, mezőgazdasági és élelmiszeripari gépészmérnök, tájrendező és kertépítő mérnök, erdőmérnök, gazdasági és vidékfejlesztési agrármérnök, informatikus és szakigazgatási agrármérnök, élelmiszermérnök, kertészmérnök, környezetgazdálkodási agrármérnök, természetvédelmi mérnök, vadgazda mérnök, állattenyésztő mérnök, mezőgazdasági mérnök, növénytermesztő mérnök), valamint a mezőgazdasági szakoktató.

A mezőgazdasági szakoktató alapképzési szakról belépők esetén a belépési feltétel az adott agrár-mérnök-tanári szakképzettségnek megfelelő mezőgazdasági szakoktatói szakirány. Az adott alapképzési szak agrár szakképzettség hiányzó ismereteinek kreditjeit a

mesterfokozat megszerzésére irányuló képzéssel párhuzamosan - a mesterszintű agrár-mérnök-tanári képesítő vizsgára való jelentkezésig - a felsőoktatási intézmény által meghatározottak szerint kell megszerezni. A tanári képesítés pedagógiai-pszichológiai ismeretei tekintetében 25 kredit teljesítését kell elismerni. Az e rendelet 4. számú mellékletének 6.2.1. pontja szerinti, a tanári felkészítést megalapozó pályaorientációt segítő ismeretek követelményeinek teljesítése szakoktató alapképzési szakon szerzett szakképzettség esetén nem feltétele a mesterképzésbe való belépésnek;

gazdasági szakképzés

- közgazdász-tanári szakképzettségek:

a gazdaságtudományok képzési területen meghatározott alapképzési szakok:

elméleti közgazdaságtan szakirányon: alkalmazott közgazdaságtan, gazdaságelemzés alapképzési szakok; kereskedelem és marketing szakirányon: kereskedelem és marketing, nemzetközi gazdálkodás alapképzési szakok, pénzügy és számvitel szakirányon: pénzügy és számvitel alapképzési szak; turizmus-vendéglátás szakirányon turizmus-vendéglátás alapképzési szak, vállalkozási ismeretek szakirányon: gazdálkodás és menedzsment, emberi erőforrások, nemzetközi gazdálkodás alapképzési szakok az üzleti szakoktató alapképzési szaknak az adott közgazdász-tanári szakképzettségnek megfeleltethető szakiránya;

Az üzleti szakoktató alapképzési szakról belépők esetén a belépési feltétel az adott tanári szakképzettségnek megfeleltethető üzleti képzési ág alapképzési szakja. További feltétel az üzleti szakoktató szakképzettséggel rendelkezők esetében, hogy a gazdaságtudományi ismeretek tekintetében a szakiránytól függően 130-140 kredit elismerhető legyen. Az adott alapképzési szak közgazdász szakképzettség hiányzó ismereteinek kreditjeit a mesterfokozat megszerzésére irányuló képzéssel párhuzamosan - a mesterszintű közgazdász-tanári képesítő vizsgára való jelentkezésig - a felsőoktatási intézmény által meghatározottak szerint kell megszerezni. A tanári képesítés pedagógiai-pszichológiai ismeretei tekintetében 30 kredit teljesítését kell elismerni. Az e rendelet 4. számú mellékletének 6.2.1. pontja szerinti, a tanári felkészítést megalapozó pályaorientációt segítő ismeretek követelményeinek teljesítése szakoktató alapképzési szakon szerzett szakképzettség esetén nem feltétele a mesterképzésbe való belépésnek;

gyógy-pedagógiai szakképzés

- gyógy-pedagógia-tanár:

a gyógy-pedagógia alapképzési szak.

egészségügyi szakképzés

- egészségügyi tanári szakképzettségek:

Az alapképzési szakkal azonos nevű egészségügyi tanári szakképzettségek választásához az orvos- és egészségtudomány képzési terület egészségtudományi ágának az ápolás és betegellátás, az egészségügyi gondozás és prevenció, valamint az orvosi laboratóriumi és képalkotó diagnosztikai analitikus alapképzési szakjai (és az 1993. évi LXXX. tv. szerinti egészségügyi szakoknak az adott alapképzési szaknak megfeleltethető szakirányai), az egészségügyi tanár (ápolás és betegellátás), illetve az (egészségügyi gondozás és prevenció) szakképzettség választásához az 1993. évi LXXX. tv. szerinti főiskolai szintű egészségügyi szakoktató.

Az egészségügyi szakoktató alapképzési szakról belépők esetén az adott alapképzési szaknak a tanári szakképzettséghez szükséges, de az egészségügyi szakoktatóképzésben nem

tanult, hiányzó szakterületi ismereteit - legalább 25 és legfeljebb 30 kreditértékben a tanári mesterfokozat megszerzésére irányuló képzéssel párhuzamosan - az egyéni külső iskolai gyakorlat megkezdéséig, a felsőoktatási intézmény által meghatározottak szerint kell megszerezni.

A tanári képzés pedagógiai-pszichológiai ismeretei tekintetében 25 kredit teljesítését kell elismerni. Az e rendelet 4. számú mellékletének 6.2.1. pontja szerinti, a tanári felkészítést megalapozó pályaorientációt segítő ismeretek követelményeinek teljesítése szakoktató alapképzési szakon szerzett szakképzettség esetén nem feltétele a mesterképzésbe való belépésnek;

művészeti szakképzés, alapfokú művészetoktatás

- zenetanári szakképzettségek:

a művészeti képzési területen az előadóművészet alapképzési szaknak a zenetanári szakképzettségeknek megfeleltethető szakirányai (klasszikus hangszer: zongora, orgona, csembaló, harmonika, hárfa, gitár, lant, cimbalom, hegedű, mélyhegedű, gordonka, gordon, furulya, fuvola, oboa, klarinét, szaxofon, fagott, kürt, trombita, harsona, tuba, ütőhangszerek; jazzhangszer: jazz-zongora, jazzgitár, jazzbasszusgitár, jazzbőgő, jazzszaxofon, jazztrombita, jazzharsona, jazzdob; klasszikus ének: klasszikus ének; jazzének: jazzének; egyházzene: egyházzene-orgona, egyházzene-kórusvezetés, népzene: népi vonós, népi pengetős, népi fúvós, népi cimbalom, népi ének), továbbá

az alkotóművészet és muzikológia alapképzési szak megfelelő szakirányai (zeneszerzés, jazz-zeneszerzés, muzikológia, zeneismeret, zeneelmélet).

Az adott zenetanári szakképzettségtől eltérő alapképzési szakirányról belépők esetén a felsőoktatási intézmény - tantervében, belépési feltételként - a szakterületi ismeretek kiegészítését írhatja elő, amely ismeretek a mesterfokozat megszerzésére irányuló képzéssel párhuzamosan is megszerezhetők.

- színjátéktanári szakképzettség:

bármilyen alapképzési szak, továbbá a felsőoktatási intézmény által meghatározott, a szín- és drámajáték területén szerzett, legalább 110 kredit értékű ismeret.

- tánctanári szakképzettségek:

a művészeti képzési területen a táncművész vagy a táncos és próbavezető alapképzési szakoknak a tánctanári szakképzettségeknek megfeleltethető szakirányai (klasszikus balett, néptánc, moderntánc, társastánc, kortárstánc, divattánc, színházi tánc), vagy a koreográfus alapképzési szak. Az adott tánctanári szakképzettségtől eltérő alapképzési szakirányról belépők esetén a felsőoktatási intézmény - tantervében, belépési feltételként - a szakterületi ismeretek kiegészítését írhatja elő, amely ismeretek a mesterfokozat megszerzésére irányuló képzéssel párhuzamosan is megszerezhetők.

c) A hitoktatás területén választható tanári szakképzettség:

- hittanár-nevelő tanár:

katekéta-lelkipásztori munkatárs alapképzési szak, továbbá olyan alapképzési szak, amelyen a hallgatónak a kredit megállapításának alapjául szolgáló ismeretek - a felsőoktatási törvényben meghatározott - összevetése alapján elismerhető legalább 50 kredit a korábbi tanulmányai szerint a filozófiai-teológiai ismeretkörökben.

11.2.2. A kormányrendelet szerinti második tanári szakképzettség megválasztására vonatkozó követelmények:

a) közismereti tanári szakképzettségek:

Valamennyi első közismereti szakképzettség választható második tanári szakképzettségként is bármely első tanári szakképzettséggel párhuzamosan.

A közismereti tanári szakképzettségek mellé - az ott meghatározott előfeltételek betartásával - a kizárólag másodikként jelölt tanári szakképzettségek bármelyike is választható.

Az első tanári szakképzettség második vagy újabb tanári szakképzettségként való megválasztásának előfeltétele az adott tanári szakképzettségnek megfelelő alapképzési szak ismereteiből legalább 50 kredit értékű - tantervben meghatározott - szakterületi ismeret elsajátítása. Az 50 kredites előtanulmányi követelmény alól mentesülnek azok, akik olyan alapképzési szakon, illetőleg az ennek megfelelő - az 1993. évi LXXX. törvény szerinti - főiskolai vagy egyetemi szintű szakon szereztek szakképzettséget, amelyet e rendelet 11.2.1. pontja a tanárképzésbe való belépésnél az első tanári szakképzettség megválasztásának feltételeként jelölt meg. A korábbi főiskolai és egyetemi szintű szakok megfeleltetését a kormányrendelet 4. számú melléklete tartalmazza. Ettől eltérő, illetve további előfeltételek a következők:

- az idegen nyelv műveltségi területhez tartozó, nyelvtanári szakképzettségek második szakképzettségként való megválasztásának további feltétele - a latintanár, az ógörög tanár, a japántanár és a kínaitanár szakképzettségek kivételével - az adott idegen nyelvből tett, felsőfokú, C típusú, államilag elismert nyelvvizsga;

- a romológia tanár (romani nyelv és kultúra vagy beás nyelv és kultúra) szakképzettség második szakképzettségként való megválasztásának feltétele a tantervben meghatározott legalább 50 kredit értékű ismeret és romani, illetve beás nyelvből tett, C típusú, középfokú, államilag elismert nyelvvizsga;

- a természetismeret-tanár, valamint a kizárólag másodikként felsorolt ember és természet műveltségterületi-tanár szakképzettség másodikként vagy újabb szakképzettségként csak a biológia-, fizika-, földrajz-, kémia- vagy környezettan-tanár szakképzettség mellé vagy annak birtokában választható, az 50 kredites előtanulmány nem előfeltétel;

- az informatikatanár szakképzettség második vagy újabb szakképzettségként való megválasztásának feltétele a legalább 50 kredit értékű számítástudományi alapismeret és informatikai ismeret (tartalma: matematika és természettudományi alapismeretekből legalább 8 kredit, számítástudományi ismeretekből legalább 4 kredit, informatikai ismeretekből legalább 28 kredit) elsajátítása;

b) szakmai, művészeti tanári szakképzettségek:

A szakmai és művészeti tanári szakképzettségek mellé vagy azt követően - az ott meghatározott előfeltételek betartásával - a közismereti tanári szakképzettségek és a kizárólag másodikként jelölt tanári szakképzettségek bármelyike választható.

A gyógypedagógia-tanár szakképzettség a gyógypedagógia alapképzési szakra épülően két tanári szakképzettséget adó képzésben szerezhető;

A zenetanár és a tánc tanár szakképzettség mellé - második tanári szakképzettségként - a zeneművészeti, illetve a táncművészeti képzési ághoz tartozó másik zenetanári, illetve tánc tanári szakképzettség 50 kredit előtanulmányi követelmény teljesítése nélkül, párhuzamosan is felvehető.

c) hittanár-nevelő tanár szakképzettség:

A hittanár-nevelő tanári szakképzettség megszerezhető első vagy második tanári szakképzettségként, illetve a képzés végezhető egyszakos képzésként is.

Az elsőként választott hittanár-nevelő tanár szakképzettség mellé vagy azt követően a közismereti tanári szakképzettségek és a kizárólag másodikként jelölt tanári szakképzettségek bármelyike választható.

A második vagy újabb tanári szakképzettségként való megválasztásának előfeltétele a hittanár-nevelő tanár szakképzettséget megalapozó filozófiai-teológiai ismeretekből legalább 50 kredit értékű - tantervben meghatározott - szakterületi ismeret elsajátítása. Az 50 kredites előtanulmányi követelmény alól mentesülnek azok, akik hitéleti alapképzési szakon vagy az 1993. évi LXXX. törvény szerinti főiskolai vagy egyetemi szintű ember-, erkölcs- és vallásismert tanár szakon szereztek szakképzettséget, illetve akik ilyen irányú tanulmányait a képző intézmény a kredit-beszámításra vonatkozó hatályos rendelkezések alapján elismeri.

11.2.3. A kormányrendelet szerinti kizárólag második tanári szakképzettségként felvehető szakképzettség választására vonatkozó követelmények:

A kizárólag második tanári szakképzettségként felvehető a) pont alatti csoportban felsorolt szakképzettségek felvételének előfeltétele a szakképzettségenként alább felsorolt alapképzési szakok ismereteiből legalább 50 kredit értékű, tantervben meghatározott szakterületi ismereteinek elsajátítása.

Az a) pont szerinti tanári szakképzettségek újabb pedagógusi szakképzettséget nyújtó képzésként is felvehetők, amennyiben a felvétel feltétele valamely pedagógusi (gyógypedagógusi, tanítói, szociálpedagógusi, szakoktatói) alapképzési szak is lehet. A nem tanári mesterszakot követően is szerezhető egy - első - tanári szakképzettség a kizárólag második tanári szakképzettségként meghatározott szakképzettségek a) pont alatti csoportjában, az alábbi, szakterületi ismeretekre vonatkozó követelmények és mentességek figyelembevételével.

Az 50 kredites előtanulmányi követelmény alól mentesülnek azok, akik

- a felsorolt alapképzési szak(ok)on alapfokozatot és szakképzettséget szereztek vagy
- az adott szaknak megfelelő első tanári szakképzettséget választottak vagy az ilyen tanári szakképzettséggel már rendelkeznek vagy
- e szakoknak megfelelő - az 1993. évi LXXX. törvény szerinti - főiskolai vagy egyetemi szintű szakon szereztek szakképzettséget. A korábbi főiskolai és egyetemi szintű szakok megfeleltetését a kormányrendelet 4. számú melléklete tartalmazza.

a) Az 50 kredit értékű szakterületi ismeret teljesítése az előfeltétele az alábbi tanári szakképzettségek felvételének:

- magyar mint idegen nyelv tanára:

magyar, bármely idegen nyelvi, történelem, néprajz vagy kulturális antropológia alapképzési szak;

A magyar mint idegen nyelv tanára szakképzettség második szakképzettségként való megválasztásának további feltétele bármely élő idegen nyelvből tett, felsőfokú, C típusú, államilag elismert nyelvvizsga;

A magyar mint idegen nyelv tanára szakképzettség a magyartanár, a történelemtanár, illetve bármely idegennyelv-tanár szakképzettséggel társítható.

- nyelv- és beszédfejlesztő tanár:

magyar vagy bármely idegen nyelvi alapképzési szak, a gyógypedagógia alapképzési szak logopédia vagy a hallássérültek pedagógiája szakiránya, a szabad bölcsészet kommunikáció és médiatudomány szakiránya, óvodapedagógus, tanító vagy a kommunikáció és médiatudomány alapképzési szak;

- ábrázológeometria- és műszakirajz-tanár:

matematika, építőművészet alapképzési szak vagy a műszaki vagy az informatikai képzési terület valamely alapképzési szakja, illetve az iparművészeti vagy képzőművészeti képzési ág bármely szakja keretében legalább 50 kredit értékű ábrázoló-geometriai és műszaki rajz szakterületi ismeret;

- hon- és népismerettanár:

magyar, történelem, néprajz, kulturális antropológia alapképzési szak;

- etikatanár (erkölcstantanár):

szabad bölcsészet etika, filozófia, vallástudomány szakiránya, katekéta-lelkipásztori munkatárs alapképzési szak, az 1993. évi LXXX. törvény szerinti főiskolai szintű ember-, erkölcs- és vallásismeret szak;

- pedagógiatanár:

pedagógia, andragógia, pszichológia, szociálpedagógia alapképzési szak; legalább 25 kredit értékben be kell számítani a pszichológia, tanító, gyógypedagógia alapképzési szakon szerzett pedagógiai ismereteket;

- gyógytestnevelő tanár:

testnevelő-edző, rekreációs szervezés és egészségfejlesztés alapképzési szakok;

- technikatanár:

fizika, környezettudomány alapképzési szak, a műszaki képzési terület valamely alapképzési szakja, a tanító (technika műveltségi terület) alapképzési szak;

- életviteli és gyakorlati ismeretek műveltségterületi-tanár:

pedagógia, szociálpedagógia, továbbá a tanító (technika vagy családi, háztartási, gazdasági ismeretek műveltségi terület) alapképzési szak, valamint az 1993. évi LXXX. törvény szerinti főiskolai szintű háztartásökonómia-életvitel tanár szak vagy a gazdaságismeret-tanár szak;

- háztartásgazdálkodás-tanár:

gazdasági vagy az agrár képzési terület valamely alapképzési szakja, továbbá a tanító (technika vagy családi, háztartási, gazdasági ismeretek műveltségi terület) alapképzési szak, az 1993. évi LXXX. törvény szerinti főiskolai háztartásökonómia-életvitel tanár szak;

- a fogyatékosok rekreációja-tanár: gyógypedagógia, a rekreációs szervezés és egészségfejlesztés, testnevelő-edző alapképzési szak;

- ügyviteltanár:

magyar alapképzési szak ügyvitel szakiránya, üzleti szakoktató ügyviteli szakiránya.

b) Nyelvvizsga a feltétele az alábbi tanári szakképzettség felvételének:

- szaktárgyat idegen nyelven oktató tanár:

a szakképzettség az adott szaktárgy oktatására jogosító első tanári szakképzettség mellé vagy annak birtokában választható; felvételéhez az adott idegen nyelvből - amely nem lehet azonos az első tanári szakképzettségként választott nyelvtanári szakkal - legalább felsőfokú,

C típusú, államilag elismert nyelvvizsga vagy azzal egyenértékű érettségi bizonyítvány, illetve oklevél szükséges.

c) Nincs meghatározott előfeltétele az alábbi tanári szakképzettségek felvételének:

- drámapedagógia-tanár
- múzeumpedagógia-tanár
- játék- és szabadidő-szervező tanár
- multikulturális nevelés tanára
- inkluzív nevelés tanára
- család- és gyermekvédő tanár
- tanulási- és pályatanácsadási-tanár
- tehetségfejlesztő tanár
- kollégiumi nevelőtanár
- pedagógiai értékelés és mérés tanára
- tantervfejlesztő tanár
- minőségfejlesztés-tanár
- andragógus tanár
- könyvtárpedagógia-tanár.

4/A. számú melléklet a 15/2006. (IV. 3.) OM rendelethez

**A CIKLUSOKRA BONTOTT, OSZTOTT KÉPZÉS ALAPKÉPZÉSI SZAKJAIRA
ÉPÜLŐEN VÁLASZTHATÓ ELSŐ ÉS MÁSODIK SZAKKÉPZETTSÉGEK
MEGVÁLASZTÁSÁNAK ELŐKÉPZETTSÉGI FELTÉTELEI**

1. Az első tanári szakképzettség megválasztásához megfelelőnek tekintendő alapképzési szak vagy alapképzési szak szakiránya (a 4. számú melléklet 11.2.1. alpontjához):

a) A közoktatás műveltségi területein választható közismereti tanári szakképzettségek:

Műveltségi terület	Első tanári szakképzettségek ¹	Az első tanári szakképzettség választásához megfelelő alapképzési szakok ² vagy alapképzési szak szakirányai és egyéb feltételek
magyar nyelv és irodalom	magyartanár	- magyar
idegen nyelv	angoltanár ^{3*}	- anglisztika
	némettanár/német- és	- germanisztika német szakiránya
	nemzetiséginémet-tanár*	- germanisztika német nemzetiségi szakiránya
	franciatanár*	- romanisztika francia szakiránya
	olasztanár*	- romanisztika olasz szakiránya
	spanyoltanár*	- romanisztika spanyol szakiránya
	romántanár/román- és nemzetiségiromán-tanár*	- romanisztika román szakiránya - romanisztika román nemzetiségi szakiránya
	romológiatanár (romani nyelv és kultúra vagy beás nyelv és kultúra)	- bölcsészettudomány, társadalomtudomány, jogi és igazgatási, nemzetvédelmi és katonai, gazdaságtudományok, orvos- és egészségtudomány, pedagógusképzés, sporttudomány, művészet, művészetközvetítés képzési terület összes szakja, valamint romani/beás nyelvből tett C típusú, középfokú államilag elismert nyelvvizsga
	orosztanár*	- szlavisztika orosz szakiránya
	bolgártanár/bolgár- és	- szlavisztika bolgár szakiránya
	nemzetiségibolgár-tanár*	- szlavisztika bolgár nemzetiségi szakiránya
	lengyeltanár/lengyel- és	- szlavisztika lengyel szakiránya
	nemzetiségilengyel-tanár*	- szlavisztika lengyel nemzetiségi szakiránya
	horvátanár/horvát- és	- szlavisztika horvát szakiránya
	nemzetiségihorvát-tanár*	- szlavisztika horvát nemzetiségi szakiránya
	szerbtanár/szerb- és nemzetiségiszerb-tanár*	- szlavisztika szerb szakiránya - szlavisztika szerb nemzetiségi szakiránya
	szlováktanár/szlovák- és	- szlavisztika szlovák szakiránya

Műveltségi terület	Első tanári szakképzettségek1	Az első tanári szakképzettség választásához megfelelő alapképzési szakok2 vagy alapképzési szak szakirányai és egyéb feltételek
idegen nyelv	nemzetiségiszlovák-tanár*	- szlavisztika szlovák nemzetiségi szakiránya
	szlovéntanár/szlovén- és	- szlavisztika szlovén szakiránya
	nemzetiségiszlovén-tanár*	- szlavisztika szlovén nemzetiségi szakiránya
	ukrántanár/ukrán- és nemzetiségiukrán-tanár*	- szlavisztika ukrán szakiránya
		- szlavisztika ukrán nemzetiségi szakiránya
	latintanár	- ókori nyelvek és kultúrák klasszika-filológia szakiránya
	japántanár	- keleti nyelvek és kultúrák japán szakiránya
	kínaitanár	- keleti nyelvek és kultúrák kínai szakiránya
	újjöröggtanár/újjörög- és nemzetiségigörög-tanár*	- keleti nyelvek és kultúrák újjörög szakiránya
	ógöröggtanár	- ókori nyelvek és kultúrák klasszika-filológia szakiránya
portugáltanár*	- romanisztika portugál szakiránya	
matematika	matematikatanár	- matematika
ember és társadalom	történelemtanár	- történelem
	kommunikációtanár	- kommunikáció és médiatudomány
		- magyar
		- szabad bölcsészet kommunikáció- és médiatudomány szakiránya
		- szabad bölcsészet filmelmélet és filmtörténet szakiránya
		- szociológia
	ember és társadalom műveltségterületi tanár	- történelem
		- néprajz
		- pszichológia
		- szabad bölcsészet
		- kulturális antropológia
		- kommunikáció és médiatudomány
		- szociológia
		- társadalmi tanulmányok
	pedagógiatanár	- pedagógia
		- andragógia
		- szociálpedagógia
		- pszichológia
		- tanító
		- óvodapedagógus
- gyógypedagógia		

Műveltségi terület	Első tanári szakképzettségek1	Az első tanári szakképzettség választásához megfelelő alapképzési szakok2 vagy alapképzési szak szakirányai és egyéb feltételek	
ember és társadalom	pedagógia tanár	- szabad bölcsészet filozófia szakiránya. Utóbbi kivételével a pedagógiai-pszichológiai ismeretek tekintetében legalább 25 kredit teljesítését el kell ismerni.	
ember a természetben	biológia tanár	- biológia	
		- biomérnöki	
	fizika tanár	- fizika	
		- gépészmérnöki	
		- energetikai mérnöki	
		- anyagszámítás mérnöki	
	kémia tanár	- kémia	
		- vegyészmérnöki	
		- anyagszámítás mérnöki	
	természetismeret-tanár	- természetismeret	
		- biológia	
		- fizika	
- földrajz			
- földtudományi			
- kémia			
- környezettudomány			
földünk és környezetünk	földrajz tanár	- földrajz	
		- földtudományi	
	környezettan-tanár	- biológia,	
		- kémia,	
		- fizika,	
		- környezettan	
		- földrajz	
		- földtudományi	
		- környezetmérnöki	
		- erdőmérnöki	
		- környezetgazdálkodási agrármérnöki	
		- természetvédelmi mérnöki	
	művészetek	ének-zene tanár	- ének-zene
			- alkotóművészet és muzikológia
- előadóművészet			

Műveltségi terület	Első tanári szakképzettségek ¹	Az első tanári szakképzettség választásához megfelelő alapképzési szakok ² vagy alapképzési szak szakirányai és egyéb feltételek
művészetek	mozgókép-kultúra- és médiaismeret-tanár	- mozgókép-kultúra és médiaismeret
		- kommunikáció és médiatudomány
		- szabad bölcsészet filmelmélet és -történet szakiránya
		- szabad bölcsészet kommunikáció és médiatudomány szakiránya
	vizuális- és környezetkultúra-tanár	- kézműves
		- környezetkultúra
		- plasztikai ábrázolás
		- képi ábrázolás
		- elektronikus ábrázolás
		- kerámiatervezés
		- üvegtervezés
		- fémművesség
		- formatervezés
		- textiltervezés
		- tervezőgrafika
		- fotográfia
		- alkalmazott látványtervezés
		- animáció
		- design és művészetelmélet
		- média design
- építőművészet		
informatika	informatikatanár	- gazdaságinformatikus
		- mérnök informatikus
		- programtervező informatikus
		- informatikus könyvtáros
testnevelés és sport	testnevelő tanár	- testnevelő-edző
	egészségfejlesztés-tanár	- rekreációs szervezés és egészségfejlesztés
		- testnevelő-edző
		- ápolás és betegellátás
		- egészségügyi gondozás és prevenció
		- egészségügyi szervező
		- gyógypedagógia
		- szociálpedagógia
- humánkineziológia		

¹ Az a) pont alatt felsorolt első közismereti tanári szakképzettségeket - a szakterület ismereteiből megszerzett 50 kredit teljesítése esetén - második tanári szakképzettségként is választani lehet, bármely első tanári szakképzettség mellé vagy újabb tanári szakképzettséget nyújtó képzésben. Meghatározott alapképzési szakon végzettek

mentesülnek az 50 kredit teljesítése alól (lásd a jobb oldali oszlopban és lábjegyzetében), valamint mentesülnek az azonos szakképzettséget nyújtó nem tanári mesterképzési szakon végzettek is.

² Az első szakképzettség második vagy újabb tanári szakképzettségként való választásakor abban az esetben jár a mentesség az 50 kredites előképzettség követelménye alól, ha az első és a második szakképzettség bemeneti feltételei is teljesülnek azáltal, hogy az alapképzési szak mindkét tanári szakképzettség választásához megfelel, illetve mindkét szakképzettség jobb oldali oszlopában szerepel.

³ Az első szakképzettség második vagy újabb tanári szakképzettségként való választásakor a *-gal jelölt tanári szakképzettség felvételének feltétele felsőfokú (C1) komplex típusú államilag elismert vagy azzal egyenértékű nyelvvizsga; a portugáltanár és az ukrántanár/ukrán- és nemzetiségiukrán-tanár szakképzettség felvételének feltétele felsőfokú (C1) komplex típusú nyelvismeret.

2. A kizárólag másodikként vagy újabb szakképzettségként megszerezhető tanári szakképzettségek (a 4. számú melléklet 11.2.2. alpontjához):

a) 50 kredit értékű szakterületi ismeret teljesítését követően felvehető tanári szakképzettségek:

Bármely tanári szakképzettség mellé vagy után választható kizárólag második tanári szakképzettségek	Az 50 kredit alóli mentességhez ⁶ megfelelő alapképzési szakok vagy alapképzési szak szakirányai, továbbá a szakképzettség első tanári szakképzettség mellé választásának a feltétele
magyar mint idegen nyelv tanára*	- magyar
	- bármely idegen nyelvi alapképzési szak
	- kulturális antropológia
	- történelem
	- néprajz
nyelv- és beszédfejlesztő tanár ⁷	- magyar
	- bármely idegen nyelvi alapképzési szak
	- gyógypedagógia logopédia szakiránya
	- gyógypedagógia hallássérültek pedagógiája szakiránya
	- kommunikáció és médiatudomány
	- szabad bölcsészet kommunikáció és médiatudomány szakiránya
	- óvodapedagógus
- tanító	

Bármely tanári szakképzettség mellé vagy után választható kizárólag második tanári szakképzettségek	Az 50 kredit alóli mentességhez megfelelő alapképzési szakok vagy alapképzési szak szakirányai, továbbá a szakképzettség első tanári szakképzettség mellé választásának a feltétele
ábrázológeometria- és műszakirajz-tanár	- matematika
	- a műszaki képzési terület bármely szakja
	- az informatika képzési terület bármely szakja
	- építőművészet
	- az iparművészeti vagy képzőművészeti képzési ág bármely szakjáról az, aki 50 kredit értékű ábrázológeometriai és műszaki rajz szakterületi ismertet szerzett
hon- és népismerettanár	- magyar
	- történelem
	- néprajz
	- kulturális antropológia
filozófiatanár	- szabad bölcsészet filozófia szakiránya
etikatanár	- szabad bölcsészet etika szakiránya
	- szabad bölcsészet filozófia szakiránya
	- szabad bölcsészet vallástudomány szakiránya
	- az 1993. évi LXXX. törvény szerinti főiskolai szintű ember- erkölcs- és vallásismeret-tanár
	- katekéta-lelkipásztori munkatárs alapképzési szak
pedagógiatanár ⁷	- pedagógia
	- andragógia
	- szociálpedagógia
	- pszichológia gyógypedagógia, tanító alapképzési szakon szerzett pedagógiai ismereteket legalább 25 kredit értékben be kell számítani
gyógytestnevelő tanár ⁷	- testnevelő-edző
	- rekreációs szervezés és egészségfejlesztés
technikatanár ⁷	- fizika
	- környezettudomány
	- a műszaki képzési terület bármely szakja
	- tanító (technika műveltségi terület)
életviteli és gyakorlati ismeretek műveltségterületi-tanár ⁷	- pedagógia
	- szociálpedagógia
	- tanító (technika vagy családi, háztartási, gazdasági ismeretek műveltségi terület)
	- az 1993. évi LXXX. törvény szerinti háztartásökonómia-életvitel szakos tanár
háztartásgazdálkodás-tanár ⁷	- a gazdaságtudományok képzési terület bármely szakja
	- az agrár képzési terület bármely szakja
	- tanító (technika vagy családi, háztartási, gazdasági ismeretek műveltségi terület)
	- az 1993. évi LXXX. törvény szerinti háztartásökonómia-életvitel szakos tanár

Bármely tanári szakképzettség mellé vagy után választható kizárólag második tanári szakképzettségek	Az 50 kredit alóli mentességhez megfelelő alapképzési szakok vagy alapképzési szak szakirányai, továbbá a szakképzettség első tanári szakképzettség mellé választásának a feltétele
fogyatékosokrekreációja-tanár ⁷	- gyógypedagógia
	- rekreációs szervezés és egészségfejlesztés
	- testnevelő-edző
ügyviteltanár	- magyar ügyvitel szakiránya
	- üzleti szakoktató ügyviteli szakiránya

⁶ Az a) pont szakképzettségeit azonos szakterületen szerzett mesterképzési szak elvégzését követően újabb, tanári mesterfokozatot adó szakon első tanári szakképzettségként, az 50 kredit előfeltétel nélkül is meg lehet szerezni.

⁷ A jobb oldali oszlopban meghatározott egyéb pedagógusi szakképzettség után, első tanári szakképzettséget adó mesterképzési szakként is el lehet végezni.

b) Nyelvvizsga teljesítését követően felvehető tanári szakképzettség

szaktárgyat idegen nyelven oktató tanár (megjelölve az első tanári szakképzettséget)	bármely első tanári szakképzettség mellé vagy annak megszerzését követően választható tanári szakképzettség, melynek feltétele az oktatás nyelvből egy államilag elismert, vagy azzal egyenértékű felsőfokú (C1), komplex típusú nyelvvizsga
--	--

c) Intézményi hatáskörben meghatározott feltétellel választható kizárólag második tanári szakképzettségek

drámapedagógia-tanár, múzeumpedagógia-tanár, játék- és szabadidő-szervező tanár, multikulturális nevelés tanára, fogyatékosok rekreációja-tanár, inkluzív nevelés tanára, család- és gyermekvédő tanár, tanulási- és pályatanácsadási-tanár, tehetségfejlesztő tanár, kollégiumi nevelőtanár, pedagógiai értékelés és mérés tanára, tantervfejlesztő tanár, andragógus tanár, könyvtárpedagógia-tanár, minőségfejlesztés-tanár.